

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Uredništvo in upravljalni predstori: 2657 B. Lawdala av.

Office of publication:
2657 B. Lawdala ave.
Telephone: Lawdala 4685.

LETO—YEAR XII.

Cena lista
je \$4.00.

Entered as second-class matter January 23, 1918, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879.

Chicago, Ill., sredo, 31. decembra (Dec. 31) 1919.

Subscription \$4.00
Yearly.

STEV.—NUMBER 307.

Published and distributed under permit (No. 148) authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Chicago, Illinois. By order of the President, A. S. Burleson, Postmaster General.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

TRUSTOVSKA KON- TROLA TUJEZEM- SKIH ČASOPISOV.

BOJ PROTI LISTOM, KI NE
PODPIRAJO TRUSTOV."Inter-Racial Council" je vzel v
roke "amerikaniziranje" neangle-
škega časopisja.

New York, N. Y. — V New Yorku se je porodila organizacija z imenom "Inter-Racial Council," ki ima svoj sedež na 120 Broadway. Predsednik organizacije je T. Coleman du Pont, vodja smodniškega trasta, in ostali odborniki so izključno sami trustovski magnati in veliki bankirji. Zastopani so skoraj vsi veliki trusti, zlasti pa jeklarski trust, mesariki, železniški, premogarski, oljni in papirni trust ter velike finančne tvrdke, kot n. pr. Jacob H. Schiff, O. H. Kuhn in Felix M. Warburg, Kuhn, Loeb & Co., Thomas W. Lamont, J. P. Morgan & Co. itd. Skratka okrog dvesto kapitalističnih družb ima svoje zastopnike v novi organizaciji.

Namen "Inter-Racial Councila" je — "amerikanizirati" časopisje v Ameriki, ki izhaja v tujih jezikih. Načrt "amerikaniziranja" je zelo obširen. Predvsem bo organizacija skrbel, da dobi kontrolo nad vestmi in uredniškimi programi časopisov. V tem namen bo ustanovljena velika agencija, ki bo zbiral "novice" in jih pošiljala listom brezplačno pod gotovimi pogoji.

Pet članov "Councila" je že kupilo znano Hammerlingovo "American Association of Foreign Language Newspapers" in med tem je tudi T. Coleman du Pont. S pomočjo kupljene tvrdke mislijo kontrolirati oglašje, ki jih dobe tujejezični listi. Časopisi, ki bodo lojalni trustom in pridno objavljali "novice" trustovske agencije, bodo imeli dovolj oglasov.

Listi, ki se ne bodo dali kupiti z oglasi in "novicami," bodo za znakovani in za nje bo veljalo pravilo: Ubijti jih čimprej mogoče. Kako jih bodo ubili? Poleg državnih in zveznih zakonov, ki bodo reducirali svobodo tiska na ničlo, uvede "Inter-Racial Council" še svoje zakone. Podpredsednik "Councila" je Philip T. Dodge, ki je predsednik papirnega trasta in ravnatelj več družb, ki izdelujejo črkatavke stroje in drugo opremo modernih tiskarn. Ako se torej nepokornim in "ne-lojalnim" časopisom odreče papir in stroji, ali pa navije cena tako tako visoko, da morajo bankrotirati, kaj jim ostane drugega kot prenehati?

Trustovska organizacija ima pa še druge naloge za "amerikaniziranje" inozemcev. Ustanoviti hoče voluntno agencijo, ki bodo posegle v notranje zadeve raznih podpornih, strokovnih, kulturnih in političnih organizacij naseljenec. Vohuni bodo vodili večne "preiskave" delovanja na društvenih poljih in skrbno poročali, kaj se godi med tujerodei, kaj delajo, kakšno je njihovo mišljenje in kako "napredujejo" v amerikaniziranju po nazorih trustovcev.

Na podlagi teh "preiskav" in voluntnosti bo potem "Council" dajal navodila in nasvete podjetnikom v mestih, kjer obstoje dotične organizacije in kjer so naseljeni odvisni od zasluga podjetnikov. Nekaj takih navodil je bilo že razposlanih v obliki "bulletinov," ki so poleg "dobrih nasvetov" vsebovali tudi poziv za prispevke, ki morajo biti seveda velike vsote ne pa drobtine. Podjetniki, ki prispevajo tisočake za delovanje "Councila," se zavedajo, da je to le njim v korist.

V enem takem "bulletinu" se čita: "Izdatki operiranja našega podjetja bodo znašali 40 odstotkov in 80 odstotkov lahko porabi-
mo za oglaševanje v tujejezičnih časopisih."
"Council" se pri speli na podjetnike za masne prispevke na-

PRETEP MED ZAMOR- CI IN VOJAKI.

BELOPOLITNA ŽENA USTRE-
LJENAVojaška policija je šele napravila
red in mir.

Louisville, Ky. — V pretepu med zamorci in vojniki je bila neka belopoltna žena tako težko ob-
streljena, da najbrž podleže za-
dobljeni rani.

Vojniki pravijo, da so hoteli po-
miriti zamorce, ki so vpiroči žensk
na vozu ulične železnice rabili u-
mazan jezik. Zamorci izjavljajo
narobe in pravijo, da so se voja-
ki posluževali jezika, ki ni bil ge-
ntlemanski.

Ko se je voz približal Camp
Taylorju, je neki zamorec oddal
strel na vojaka, ki je zapustil voz.
Krogla je zadela vojaka v hrbet,
drugi vojaki so pa planili na za-
morce. Zamorci zopet trdijo, da so
vojaki napadli zamorce, ker so
jih posvarili, da naj govore do-
stojnejše vpiroči žensk.

Fakt je ta, da je nastal splošen
pretep in da so na obeh straneh
segli po strelnem orožju. V tem
boju je pa krogla zadela neko be-
lopolitno ženo. Vojaki pravijo, da
jo je ustrelil zamorec, zamorci pa
trdijo, da so jo ustrelili vojniki.

Končno je dospela na lice mesta
patrulja vojaške policije, ki je na-
pravila red in mir.

BRYAN ZOPET KANDIDAT.

Omaha, Neb. — Prijatelji, seve-
da politični prijatelji, William J.
Bryana, večnega predsedniškega
kandidata demokratske stranke,
nameravajo prirediti v državi več
shodov, na katerih bo govoril
Bryan. V političnih krogih to ma-
nifestira, da se Bryan potrudi
postati predsedniški kandidat de-
mokratske stranke.

VREDNOST POLJSKEGA PRI-
DELKA V KANSASU.

Topeka, Kans. — Poljski pride-
lek in prirejena živina v letu 1919
ima vrednost en milijarde dolar-
jev.

važno poslučuje boljše vizma kot
bič, da ustrahuje mladenče med
njimi. Od zdaj so bili le veliki po-
djetniki na vrsti in pozneje pridejo
na vrsto manjši.

Snujejo se tudi krajevne po-
družnice in na čelu teh mora biti
vselej "dober Američan." V bu-
letinu na podjetnike je čitati:
"Kakor vam je znano, je med
tujerodnimi delavci v Ameriki ve-
lik nepokoj, posebno med Rusi,
Poljaki, Ukrajinci, židi itd. Svetu-
jemo vam, da postopate previdno
s temi nemirneži in skrbite, da
ne bo preveč delavcev ene nacio-
nosti vposlenih pri enem podjet-
ju. Narodnosti naj bodo kolikor
mogoče proporcionalno razdeljene
med delavci. Obenem vas opozarjamo,
da je dobro, če izvolite odbor
"Inter-Racial Councila," na čelu
katerega naj bo dober Ameri-
čan."

Odstavek v nekem drugem bu-
letinu se glasi:
"Odstotek tujcev iz tovarne in
dajte njihova mesta povrniti
se vojakom. Vsakdo je za to, da
vojaki imajo prednost, ali obenem
se čuvajte nepotrebnih diskrimi-
nacij napram tujerodnim delav-
cem v tem času."

Druga navodila so, da naj po-
djetniki priporočajo delavcem tuje
narodnosti, da si pridobijo kakšno
lastnino, kot na primer kupijo
si naj hiše, zemljišča, ustanovijo
domove, nabavijo bonde, delnice
itd., kajti "le oni, ki je posestnik
čezskoli, zna spoštovati lastni-
sko pravico in ne bo tako hitro
zabredel v mreže boljševizma in
socializma, kakor pa oni, ki nima
ničesar."

Tako se pripravljajo trustovski
sile za "amerikaniziranje" nasel-
jenec, to se pravi, da namerava-
jo napraviti iz njih še večje suž-
nje kot so bili doslej, kajti pri-
kleniti jih hočejo nase ne samo
fizčno, temveč tudi duševno.

DETAVSTVO JE ZA PO- DALJŠANJE VLADNE ŽELEZNIŠKE KONTROLE

GOMPERS PODPIRA ŽELEZNI-
ČARJE PROTI CUMMINSOVI
PREDLOGI.Vadna kontrola naj se podaljša na
dve leti.

Washington, D. C. — Strokov-
no organizirano delavstvo nastopa
solidarno proti nameru, da se ame-
riške železnice izročijo 1. marca pri-
vatnim lastnikom. Obenem nasto-
pa delavstvo tudi proti določbam,
ki jemljejo železničarjem pravico
do stavke.

Ameriška delavska federacija,
štiri železniške bratovšine in stro-
kovne organizacije železniških iz-
učnih delavcev so se združile v
boju proti Cumminsovi železniški
predlogi in so podale izjavo, v ka-
teri pravijo, naj se rok za vladno
železniško kontrolo podaljša za
dve leti.

Ta akcija je bila podvzeta na
konferenci, ki jo je sklical Gomp-
ers, predsednik Ameriške delav-
ske federacije.

Gompers je po konferenci podal
izjavo, v kateri pravi, da je pova-
bil pripradete organizacije na skup-
no konferenco. Povedal je, da so
na konferenci razpravljali o želez-
niškem položaju, kakršen je na-
stal vsled predlog v kongresu.

"Zedinili smo se na te zaključ-
ke," je rekel Gompers.

1. Da se podaljša vladna želez-
niška kontrola najmanj za dve leti
in da se v tem času preizkusi
vladna kontrola.

2. Ta konferenca je v opoziciji
proti postavljatvju, ki proglasi
delavske stavke za protizakonite.

3. Da se v zakonskih predlogih
izraja vse določbe, ki nalagajo
kazni železničarjem, ki so prene-
hali z delom.

4. Konferenca je naklonjena po-
stavam, ki ustvarjajo boljše raz-
mere med železničarji in lastniki
železnice. Te določbe naj bodo ve-
ljavne tudi za uslužbence v spal-
nih in Pullmanovih vozovih.

Organizirano delavstvo je pri-
pravljeno za vsak slučaj. Dasi-
ravno ni Gompers grozil v svoji
izjavi, so strojniki že podali izja-
vo, da zastavkajo, če postane do-
ločba v Cumminsovi predlogi, ki
prepoveduje železničarjem stav-
kati, postava. Druge železničarske
organizacije se pripravljajo, da
pomembajo strojnike.

UČINEK BLAZNE LJUBOSUM-
NOSTI.

Los Angeles, Cal. — Kapitan R.
C. Potter, obseden od blazne lju-
bosumnosti, je ustrelil v vozu u-
lične železnice na svojo soprogo
in njenega spremljevalca. Okoli
življajoče kroglo so zadelo še dve
osebi. Kapitan pravi, da mu je
njegova soproga obljubila sesta-
nek po enomesečni ločitvi. Kapi-
tanova soproga je srečala Orin
Fitzwaterja. Vstopila sta v voz
ulične železnice, kapitan je pa po-
tegnil samokres in oddal strel.
Krogla je opranila Fitzwaterja
vrhu glave in je zadela kapitano-
vo soprogo v glavo pod levim oče-
som. Pri drugem strelu je krogla
odbila gđ. Marie Butlerjevi prst
na roki in je zadela gđ. Barbaro
Williamsovo v glavo pod levim u-
česom.

Kapitanova soproga in Willi-
amsova so težko ranjeni, da zdrav-
niki dvomijo, da okrevata. Pasa-
žirji so planili na obsedenega ka-
pitana, mu izvili orožje in ga iz-
ročili policiji.

KNJIŽNICA JE ODKLONIL
VOJNO ODLIKOVANJE.

Washington, D. C. — Vojni
tajnik Baker je poklonil Herbert
Putnamu, kongresnemu knjižni-
čarju, kolajno za izredno službo-
vanje, ker je skrbel, da so bile
knjige razdeljene med vojnike.
Putnam je ljudno odklonil odli-
kovanje in pripomnil je, da je pri
tem delu sodelovalo več oseb.

KAKO SI JE ENTENTA RAZDELILA TURČIJO.

AMERICANOM PA PONUJAJO
SUHE KOZE.Angleži, Francozi, Italijani in Gr-
ki so vzeli rudo, luke, železnice,
litna polja in fige.

(Ladislav Črpanik, poročevalec
čikaške "Tribune") je poslal 20.
t. m. iz Carigrada sledeče zanimi-
vo poročilo, ki pokazuje, kako so
zavezniki imperialisti razkosali
in pobasali Turčijo):

Carigrad, 20. dec. — Kaj osta-
ne od Turčije? Oficijskih pogo-
jev sicer še nismo čitali, ali ker
je pri zaveznikih v navadi, da
vzamejo vse, kar so okupirali v
dobi premirja, je gotovo, da velja
to tudi za Turčijo.

Ako odštejemo okupirane teri-
torije na Turškem, imamo najrev-
nejše ostanke Male Azije negoto-
ve politične in gospodarske kvan-
tite, ki so znani pod imenom
Armenija; k temu smemo morda
še dodati Carigrad s trškimi za-
ledjem.

To je vse, kar je ostalo, in to bi
zavezniki radi poverili Združenim
državam.

Kaj so pa vzeli zavezniki? Vse,
kar ima kolikšak gospodarske in
strategične vrednosti. Anglija je
okupirala vse Mezopotamijo z
bogatinimi žitnimi polji in rudniki
in železnice, ki veže morje skozi
Bagdad z Armenijo in Perzijo;
dalje mislijo obdržati Palestino in
protektorat nad Arabijo zaradi
pristanišč ob Sredozemskem mor-
ju. Francija je okupirala pokraj-
no Adano v Siriji, kjer so bogati
nasadi bombaža. Grki je zasedla
Smyrna, ki je bogata na figah in
oljnah.

Pristanišča Trebizond in Sam-
soun ob Črnem morju sta okupir-
ana po Angležih in Francosih.
Sploh vsa pristanišča in železnice,
ki vodijo do pristanišč na vseh
straneh, so v rokah Angležev,
Francozo, Grkov ali Italijanov.

Američani — ako vzamejo po-
nujni mandat Armenije in druge
ostanke ob Črnem morju — ne
dobe drugega kot kuštrave, suhe
koze v Angori, ki so imetje najsi-
romašnejšega prebivalstva v bivši
Turčiji.

TIHOTAPEČ IN POLICAJ ME-
TVA.

Dublin, Ga. — W. E. Hathaway,
okrajni policaj, je vstopil v hišo
Ashley Warneeka, da zapleni ko-
tel za kuhanje žganja. Komaj je
vstopil, je tihotapec oddal strel,
ki je podrl policaja na tla. Ustre-
lil je tudi policaj dvakrat in smir-
no rnil tihotapeca. Oba sta umrla
v par minutah.

DAVKI POVIŠANI.

Chicago, Ill. — Saluton ni več,
ki so plačevali po tisoč dolarjev
davka na leto in mestni očetje se
sklenili, da je treba drugim biza-
nomanom povisati davek, da ne na-
stane suša v mestni blaginji. Da-
vek bo povisani restavracijam, gle-
dališčem, branjarjem, v katerih
prodajajo sladolede in sodavice,
lesnim trgovinam itd. Plačali pa
bodo davek v resnici le konzum-
mentje.

NESREČA NA LOVU.

Nashville, Ind. — 21-letnemu
Vernon Richardsonu se je sprožila
po nesreči puška, ko je bil na lovu.
Strel ga je zadrl v trebuh in oble-
žal je na mestu mrtve.

NOV ZVERINJAK V CHICAGU.

Chicago, Ill. — McCormickova
soproga je podarila 160 akrov
sveta v Riversidu, v okraju Cook,
da se napravi na njem zverinjak.
Svet se razprostira ob reki Des-
plaines.

VREME.

Chicago in okolice: V četrti
nestalno in mrzlo. Severni vetrovi.
Povprečna najvišja temperatura v
zadnjih 24. urah 30.

PREDSEDNIKU PRIP- ROČAJO PREKLIC VOJNE PROHIBICIJE.

BREZ PREKLICA JE RAZPRO-
DAJA OPOJNIN PIJAC NEMO-
GOČA.Žrtve lesnega alkohola se še
množe.

Washington, D. C. — Kongres-
nik Richard Olney iz Massachu-
settsa je žel k predsedniku, da mu
priporoči, da izda proglas za de-
mobilizacijo armade in mornarice,
kar odpravi vojno prohibicijo.

Olney pravi, da je prišel radi te-
ga s svojima priporočilom na dan,
ker je najvišje sodišče v svoji iz-
javi glede ustavnosti vojne pro-
hibicije namignilo, da se da vojna
prohibicija odpraviti edino s pro-
glasom demobilizacije armade in
mornarice. Dalje je bil tudi na-
men kongresa, da za trgovec s
opojnimi pijačami eno leto časa,
da razprodajo svoje zaloge. Urad-
niki v Beli hiši so obljubili, da
predlože njegove nazore predse-
dniku.

Bivši senator James Hamilton
Lewis, ki je bil v Beli hiši, je de-
jal, da je ravno tako priporočilo
podal v memorandumu. Povedal
je, da naj bi bilo vsaki državi pre-
puščeno, da določi, katera pijača
je opojna.

Chicago, Ill. — 46-letnega Va-
letu Shipa in njegovo 37-letno
soprogo so našli mrtva na njunem
stanovanju. Poleg nju so našli
steklenico, v kateri je bil lesni al-
kohol. Bila sta mrtva že več dni
in ker sosedje niso videli nikogar
priti iz stanovanja, jih je gnala
zadovednost, da pogledajo vanj.

Ljudje se čudijo, zakaj toliko
ljudi postane žrtev lesnega alko-
hola.

Lesni alkohol se dobi na prodaj
v vsaki lekarni, pa tudi v pro-
dajalni, v kateri prodajajo barve,
ker služi v industrijske svrhe.

Ljudje, ki so podvrženi žganje-
pitju, kupijo lesni alkohol, čeprav
vedo, da je strup, ker ne morejo
kupiti pravega žganja. Žganje-
pivec so ravno tako podvrženi svo-
ji navadi kot strupeni, ki tudi
vedo, da so opij, kokain in morfi-
strupi, a vseeno se jih poslužuje-
jo, da podkajo svoje mrtve živce.

Ko je žganjepivec kupil lesni
alkohol, kupi neopojno pivo in
vlije vanj prikratk samo eno ali
dve kapljici. Drugič prišlje že malo
več kapljic, končno pa toliko, da
se opijani. S tem je dosegel, po-
čemur je hrepenelo njegovo srce.
Ali lesni alkohol je hud strup. E-
na unča zadostuje, da opijani in
ubije človeka.

Žganjepivec, ki pijejo lesni al-
kohol, so veliki siromaki, kajti v
deliriju vidijo vsakovrstne pri-
kazni, njih vid oslabi in čeprav
imajo oči popolnoma odprte, vidi-
jo človeka le do polovice, ki stoji
pri njih, kajti druga polovica po-
stane jim izgine v megli.

Dokler ni bila uvedena prohibi-
cija, so bili slučajni zastrupljenja z
lesnim alkoholom zelo redki. Od-
kar je pa uvedena prohibicija, pa
segajo žganjepivec po lesnem al-
kohol kot tolažniku, ki jih neke-
ga dne tako potolaži, da se ne pre-
bude več v življenje.

Italija je obrnila hrbet črnogor-
skemu Nikiti.

Dunaj. — Zdi se, da je Italija
opustila načrt vpostavljenja biv-
šega črnogorskega kralja Nikola-
ja na prestol in ne podpira več čr-
nogorskih kraljevačev. Mnogi čr-
nogorski oficirji, ki so doslej pre-
jemali plačo od Italije, so se obr-
nili v Beograd s prošnjami za po-
miloščanje in za službo.

V Črni Gori se je organizirala
komisija za agrarno reformo; e-
naka komisija je organizirana tu-
di na Hrvaškem s sedežem v Za-
grebu. Jugoslovanski minister za
rekonstrukcijo je namenil velike
vsote denarja za rekonstrukcijo
krajev, v katerih je divjala vojna.

PRODUKCIJA JEKLA SEPA POVSO

CENA ZA JUDEŽE JE POŠKO
ČILA.Organizacija stavarke kuhinje
je perfektna.

Farrel, Pa. — Delavnice za plo-
čevino so zaprli, ker primanjkuje
premog. Preje je proizvedla le o-
no tretjino od normale. Kratka
stavka rudarjev je udarila tudi
druge delavnice in kompanije.
Steel Hoop kompanija je ustano-
vilo v vseh svojih delavnicah, so-
vzemi v eni National Malleable
kompanija obratuje le odprti red.
Valley kompanija je proizvedla
pred stavko 250 tisk, po stavki pa
samo 40.

Neka trdka v Sharpvillu je
obljubila stavkokasem za vsakega
delavca, ki ga upravlja nasaj na
delo, pet in dvajset dolarjev. Judež
je prodal Krista za dvajset sre-
brnikov, 1919 je pa cena za Jude-
že poakčila za pet dolarjev. Ni
čudo, če se stavarji zavedajo, da
bodo koučno le smagali, čeprav je-
klarski podjetniki ne opuste nobe-
nega sredstva, da slonijo stavke.

Dunaj, Pa. — Tukaj je bila or-
ganizirana stavarška kuhinja, ki
postoji že dva meseca. Oprave so
kuhinjo so dali lokalni biznismen-
i, ki simpatizirajo s stavarji in
organizatorji.

Kuhinja je bila ustanovljena
radi samskih delavcev. Skledeči
juhe stane pet centov. Juha pla-
čajo samo tisti, ki lahko plačajo,
simplak razume se, da tri četrtine
gostov ne more plačati juhe. V
vsakem obedu servirajo do dvesto
deset skodelic juhe. Denar, ki so
prejeli, služi za nakup redi, ki
jih kuhinja ne dobi od hrvaških
komisarijata. Ta denar gre za me-
so, mleko, poper, sol, moko, slan-
no itd.

Juha je navadno na jedilnem li-
stu, včas pa špageti, klobasice in
kava, ostrige v omaki in koleski
iz krompirja. Na praznike se ser-
virajo tudi meso in porcija stane la
pet centov.

Obed je serviran od 11 dopol-
odne do ene popoldne in zvečer od
petih do sedmih. Kruh pride na
mizo z juho. Tako so stavarji s
svojo kuhinjsko organizacijo pre-
akrbeli tudi same, da jim ni tra-
ba trpeti glada.

Kerenski natak v Londonu?

New York, N. Y. — Gregorij
Zilhoorg, ki se je udeležil tukaj-
šnje konvencije Intercollegiate
Socialist Society, je dejal, da
Aleksander Kerenski, predsednik
bivše provizorilne ruske vlade,
katera je sledila padcu carja, zdaj
natak v neki gostilni v Londonu.

(Pred par dnevi so poročali z
Dunaja, da je Kerenski tamka).

Razpoka za zakonske brez otroke
v Italiji.

Rim. — V Italiji še ni zakona
za razpoko, toda neki sodnik v
Milanu je pravkar razsodil, da za-
konska, ki nimata otrok, imata
pravico, da se ločita in ponovno
poročita z drugo stranko.

Dr. Oser je umrl.

London. — Dr. William Oser,
znani angleški zdravnik in avtor,
je umrl 29. decembra v Oxfordu.
Oser je znan po vsem svetu, ker
je priporočal v neki svoji knjigi,
da je najbolje za vsakogar, ki do-
seže 60 let starosti, da izvrši sa-
momor s kloroformom, kajti v
omejeni starosti je neraben za
življenje. Toda Oser se ni držal
svoje čudne teorije, kar se tiče
njegove osebe, kajti umrl je na-
ravne smrti po kratki bolezni v
sedemdesetem letu svoje starosti.

Velika stavka groni na Švedskem.

Stockholm. — Osemurni de-
lavnik, ki stopi s posebnim zaka-
nom v veljavo 1. januarja, je po-
vzročil velik konflikt med de-
lajalec in organiziranimi delavci.
Več organizacij, ki štejejo 60.000
članov, je sklenilo zahtevati čim
stopi osemurni delavnik v veljavo.

Vestil iz Slovenije.

Deželna vlada za Slovenijo še ni sestavljena. — Ljubljana, 5. dec. Z ozirom na vesti o doverjeni sestavi deželne vlade za Slovenijo sporoča tajništvo jugoslovanske socialno-demokratske stranke v Ljubljani, da pogajanja med strankami glede sestave deželne vlade še niso končane in da so torej vse tozadevne vesti glede doseženega sporazuma med strankami, vraj kolikor se tiče socialno-demokratske stranke, netočne.

Volilni red volitve v narodno predstavništvo. Belgrad, 5. "Politika" javlja: Vprašanje o načinu, kako se bodo vršile volitve narodnih poslancev, je že skoro popolnoma rešeno. Nove volitve se bodo izvedle na podlagi srbskega volilnega zakona, čigar veljavnost se bo razširila na vso državo, seveda z nekaterimi izjemami. Na ta način je odpadla potreba nove zakonske predloge, ki je itak izkazala nevoljo jako zaradi nejasnosti, kakor tudi zaradi nekaterih reakcionarnih določb. Glavna izjemba je, da se bo volilo po en poslancev za vsakih 40.000 prebivalcev, tako, da bo štel parlament 320 poslancev. Za sedaj se bo glasovalo po splošnem volilnem pravu, to je, volilno pravico bo imel vsak polnoletni moški, ki ni izgubil državljanstva, pravice, brez oziroma na to, ali plaša kaj davka ali ne. Ženske ne bodo imele volilne pravice. Volilo se bo po volilnih okrožjih, katerih bo 80.

Začetno za današnje čase. Prijatelj lista nam piše: Po opravih mude se v Ljubljani sem zašel v neko gostilno na šentpeterski cesti, kjer sem zavil četrto lito novega, po posodi dišečega vina, pol klobase z malo količino kisle repe ter kosček kruha. Vse skupaj je veljalo 9 K 10 v in sicer vino K 4.50, pol klobase 4 K, kruh pa 60 v. Iz enega hleba vojnega kruha gostilničar izreže najmanj 10 kosov, torej stane gostu tak kruh 6 kron, medtem ko stane gostilničarja samo K 1.50. Dalje: Iz 1 kg repe se da napraviti najmanj 15 porcij. Ena klobasa stane pri mesarju 5 K V Kranju sem pa nedavno pošteno kosil (kosilo z dvema prikuhami) in popil četrto dobrega vina, pa sem plačal samo 9 kron. — Obrtna oblast in deželna vlada naj nemudoma napravi po vseh gostilnah red, ker z malimi izjemami gostilne nastavlja mnogo pretirane cene. Ali res za to obrt ni nobene kontrole? Ali ti obrtniki res lahko delajo, kakor hočejo? Naj se napravijo cene za jedila in pijačo? — (Značilno je tudi to, da so mi rekli navzoči gostje, da so plačali še 30. novembra vino 1 četrto lito 50 vinarjev ceneje. Tudi uspeh kolokovanega denarja! Kje so torej oblasti s svojimi naredbami?)

Podraženje tobaka. Finančna uprava je s 4. decembrom zvišala cene vsem tobaknim izdelkom in tobaku od 40—100 odstotkov. Zvišanje se je odredilo po kakovosti tobaka.

Prosvetna akademija v Kočevju. — V Kočevju se je začelo s socialistično akcijo velikega obsega. Poleg prosvetne akademije, ki je bila pred kratkim otvorjena in koja ima vsako soboto posebna izobraževalna predavanja (predavala sta doslej ob velikem zanimanju občinstva sodruga dr. Lončar in urednik Golouh), se vodi tudi posebna politična šola po sodr. prof. Birši. Zadnjič se je vršil tu Miklavžev večer s tremi recitacijami sodr. pisatelja F. Albrehta iz Cankarjevih socialnih spisov. Ob nedeljah se vrši redna pisarna šola. Ustanovil se je delavski dom s socialistično čitalnico. — V nedeljo 30. p. m. se je vrnilo tu troje, krasno uspešnih shodov. Predpoldne v del. domu v Kočevju s referati sa. Go Golouh in Birše, popoldne pa v Črnem potoku in v Dolgi vasi. Shodom je predsedoval vrli sodrug Reblj, ki je s toplimi besedami bodril delavce na neumorno organizacijsko in izobraževalno delo. Stranka napreduje, naše vrste se bolj in bolj jačijo in disciplinirajo. Tudi kočevski okraj bo postal kmalu močna sunkovita socialistična trdnjava.

Dr. J. Sutterliu, bivaličec neznan, je okrajne sodišče v pravni stvari, tekoči zoper njega, naložil rubel in postavilo zanj oskrbnika za čas njegove odsotnosti, oziroma dokler se obtoženci sam ne zglaši! (Kako se izpreminjajo časi!)

Varčuj denar in čas.

Ali si že kdaj pomislil, koliko denarja in časa lahko prihraniš s tem, da se sam briješ doma. Povprečno izdaš za britje \$20.00 na leto, ali \$100.00 v petih letih. Mi ti priporočamo, da si kupiš britev, katero tu predstavljamo. Britev, ki jo vidiš na tej sliki, je izdelana iz zelo finega jekla in jo skoraj vsi brijevalci rabiš širom dežele. Stalna cena tej britvi je \$11.00, mi jo bomo pa prodajali za določen čas za samo \$8.00 in jo garantiramo za 10 let, in dodatno ti bomo dali 5 jake koristnih predmetov prosto in ti so: pas za brusiti britev, stroj za striženje las, škarije, glavnik in čopič. Samo pomisli vseh teh šest predmetov za samo \$8.00. Mi jamčimo, da boš zadovoljen v vsakem oziru, ali pa ti vrnemo tvoj denar. Pošlji samo \$1.00 z naročilom, preostanek pa boš plačal, ko prejmeš blago. Ne odlašaj, naroči takoj, izreži ta oglas, priloži en dolar in pošlji na:

NATIONAL COMMERCIAL CO., 107 East 4th Street, New York, N. Y.

Krasna pozlačena ura.

Ali gledate za dobro uro? Če je tako potem kupite takoj to uro, ki jo opisujemo v tem oglasu. To je najbolj prikupljiva ura, kar ste jih še videli. Narejena zelo močno in ima 17 pristnih kamnov. Srednje velikosti, kaže natančno in garantirana za 20 let. Stalna cena tej uri je \$21.00, pa jo bomo prodali za določen čas skupno z lepo pozlačeno verižico samo za \$11.85. Nosite to uro 15 dni, pa če boste nezadovoljni, vrnite nam jo in mi vam bomo vrnili vaš denar do centa. Ne pošljite vsega denarja vnaprej, pošljite le \$1.00 in preostanek boste plačali pismonoši, ki vam bo prinesel uro na dom. Ne odlašajte, kupite takoj. Izrežite ta oglas, pridenite mu en dolar in pošljite na:

NATIONAL SALES CO., Sta. D, Box 90, New York, N. Y.

ČUDOVITA URA.

Ta ura gre 5 dni če se jo enkrat navije. Ima pet kazal, ki kažejo 1. dan v mesecu, 2. dan v tednu, 3. uro, 4. minuto in 5. sekundo. Izdelana je trpečno in ima 16 pristnih kamnov ter jamčena za 25 let. Navadna cena tej uri je \$19.00, toda prodali jo bomo za kratek čas skupno s lepo pozlačeno verižico samo za \$12.95. Nosite to uro 5 dni in če boste z njo nezadovoljni, vrnite nam jo in mi vam polijemo vaš denar nazaj. Samo pomislite, kakšne boste imeli z to uro. Ne pošljite vsega denarja. Pošljite \$1.00 z naročilom in preostanek boste plačali, kadar vam pismo noša prinese uro na dom. Storite to še danes, takoj sedaj. Agente potrebujemo.

NATIONAL COMMERCIAL COMPANY

107 E. 4th Street, NEW YORK, N. Y.

NOVO!

Vsem mojim cenj. odjemalcem naznanjam, da sem dobil nov

EXTRAKT ZA PIVO

potem katerega napravite fino penasto pivo z dobrim od prave pive se nič razločujočim okusom, katero je takoj za pitje brez vsacega kuhanja in pripravljanja ter ne potrebuje nič sladkorja. Cena jedne konvi za več nego 100 steklenic samo \$3.00.

Popoln uspeh zagamčen, ali denar nazaj. Naročilom prilagajte denar ali money order ter naslovljajte na:

A. Pestotnik,

32 Overpeck Ave., Ridgefield Park, N. J.

MOŠKI IN ŽENSKÉ

Ne napravite napake, akaj si ne preskrbite najstarejšega, najpoštenjega, najizkušenejšega in najboljšega zdravnika v začetku. Dr. Mullin ima 69 let izkušnje v zdravljenju tisočev in tisočev bolnikov, bolnih na najrazličnejše načine. Vsi tedaj, ki se počutijo najbolj neodvisni zdravniki, pri katerem se lahko zasigurate za svojo bolezen. Brez skrbi boste dobili pri njem najbolj temeljito zdravljenje in veliko raznično pomoč za vaš denar.

Brezplačna zdravniška preiskava potom stroja. Govori vaš materni jezik.

Uradno od 9. do 6. V nedeljo od 10. do 2.

Dr. B. F. MULLIN, Specialist

411—4th Ave., End Floor, PITTSBURGH, PA

Nasproti glavni pošti.

PIVO—ŽGANJE—VINO

Popolni sestav in vsa pojasnila kako se vredi doma pijačo pošljemo za \$1.00. Rdečo žganje, lager pivo, razna vina, Jamčimo. Pravo blago.

Ne ponaredba. Mi smo bili preje v pivovarniškem poslu. Sestava in pojasnila, se sme zakonito poslati po pošti. Bodite hitri. Vse pošljemo po sprejemu \$1.00 v money order ali gotov denar.

WILLIAM KLAES INSTITUTE

Dept. 11, Milwaukee, Wis.

DR. JOS. V. GRAHEK

edini slovenski zdravnik in ranocelnik v Pennsylvaniji. Zdravi vse otročje, ženske in možke bolezni.

Uradne ure so: 10 ure zjutraj do 2 ure popoldan.

Bell Telephone Cedar 2388

843 E. Ohio Street,

N. S. PITTSBURGH, PA.

PRINC ALBERT
BO VAS TOBAK ZA
PIPO

PRINC ALBERT da kadilcem več veselja kot so ga imeli prej. Ima tako čudoviti okus in duh ter je tako hladen in osvežujoč. Možem vsega naroda ugajaja za stran svoje kakovosti.

Pokadite Princ Albert kolikor ga hočete, nikdar vas ne bo pekel jezik ali pa grlo.

Vse je odstranjeno potom posebnega patentiranega procesa. Samo kadite naprej in se veselite ves čas. Princ Albert je tako dober in tako zadovoljiv.

Rdeči šakeljček in rdeča pločevinasta škatlica za pol funta in en funt, in za funt lonček iz rezane stekla, na vrhu goba za vlago.

R. J. REYNOLDS TOBACCO CO.

WINSTON-SALEM, N. C.

PRINCE ALBERT

the national joy smoke

Pošljamo denar v staro domovino.

Sedaj lahko pošljemo denar v vse kraje na

Slovenoko, Hrvatsko, Dalmacijo in letro.

Nadalje pošljamo denar tudi v Srbijo, Bulgarsko in Romunako.

Jamčimo za ves poslani denar, enako kot pred vojno, da bode hitro in točno isplačan.

KASPAR STATE BANK

1900 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

Kapital vloge in
prihranek enako
blizu \$9,000,000.

Dobra zlatnina
po zmernih cenah.

Pridite v našo staro in dobro znano prodajalno zlatnine ako želite dobiti dobro zlatnino po niski ceni. Mi smo v ti trgovini že 68 let in smo že vedno dali našim odjemalcem najboljše vrednost. Mi ne prodajamo slabega blaga za visoko ceno. Naša je PRAVA prodajalna zlatnine.

Vi dobita pri nas pisane jamstvo za vsako blago, ki ga kupite od nas. Naše blago je vreden enake kot ga opazuje. Vsako jamstvo je garantirano od dobroznane velike trgovine.

Ure	\$5 do \$ 250.00
Vozilce	1 do 50.00
Prezani	5 do 1.00
Kravnate igle	3 do 50.00
Diamanti	5 do 1000.00

Samo ena cena.

Louis De Roy & Bros.

544 SMITHFIELD ST., PITTSBURGH, PA.

Naša 68 letnica.

Blizu 6th Ave.

"Pazite na menjajoče cene."

Sedaj je mogoče pošiljati denar v staro domovino in sicer na Slovenijo v kronah, v kraje zaslane po italijanskih pa v lirah.

Sedanje cene so s polnino vred:

100 kron	\$1.25	500 kron	\$ 6.25
200 kron	2.50	1,000 kron	12.50
300 kron	3.75	5,000 kron	61.25
400 kron	5.00	10,000 kron	122.50

Potuje se tudi lahko v staro domovino, toda parniki so prenapolnjeni, tisoč ljudi čaka na pristan, a parnikov je za sedaj le kaj malo, zato je bolje, da vsakdo malo potrpi, da se razmere zboljšajo.

Za pojasnila pišite na:

FRANK SAKSER,

82 Cortlandt Street, New York, N. Y.

V pojasnilo.

V pojasnilo številnim rojakom, ki so mi pisali glede odhajanja parnikov iz New Yorka po Novem letu, naznanjam odhod naslednjih parnikov:

1. Francoska črta.
3. jan. parnik La Savoie.
6. jan. parnik La France.
10. jan. parnik La Touraine.
17. jan. parnik La Lorraine.
24. jan. parnik La Fayette.
31. jan. parnik La Savoie.
2. Cunard črta.
24. jan. parnik Royal George.
31. jan. parnik Imperator.
31. jan. parnik Carnarvon.
3. New York-Ital.
3. jan. parnik President Wilson.
10. jan. parnik Argentina.
22. jan. parnik Paumotu.

(Na Trst morajo potovati same Slovenke, ki spadajo sedaj pod Italijo). Navadno vomi red je podvržen spremembam. Kadar štiti potovati, naj piše ali ga pride na moj naslov.

Pravo listo potnikov onim, ki neče, je sem imeti tega posta.

Francoska, Švedska, nobeno in varno prevoznico po primerni ceni dobita pri meni za čas bivanja v New Yorku. Ni niti, ako ste kar to kje drugo kupili.

POSILJANJE DENARJA. Izrabite sedanje število izka cene, ako namagavate poslati svojemu kako pomoč ali plačati kak dolg.

100 kron za	\$ 1.25
200 kron za	2.50
300 kron za	3.75
400 kron za	5.00
500 kron za	6.25
1,000 kron za	12.50
5,000 kron za	61.25
10,000 kron za	122.50
20,000 kron za	245.00
50 Lir za	\$ 4.50
100 Lir za	8.75
200 Lir za	17.50
500 Lir za	42.75
1,000 Lir za	85.50

LEO ZAKRAJSEK.

70 Ninth Ave., New York, N. Y.

Zahteva, izplačila in najraznovrstnejša

DOMAČA ZDRAVILA

katera pripravi magr. Kasipp. imajo vedno v zalogi.

Pišite po brezplačni cenik.

MATEJ PRIMER

P. O. Box 771, City Hall Station, NEW YORK CITY.

Naznanila, vabila in zahvale.

Chicago, Ill. — Opozorjam članice ženskega društva "Nada" št. 102, S. N. P. J., da se udeležijo polnoštevilo prihodnje redne društvene seje, ki se vrši 4. januarja 1920 v navadnih prostorih, kar imamo na dnevnem redu več zelo važnih točk za rešiti in tudi splošno glasovanje o združitvi slovenskih podpornih društev. — Poleg tega imamo tudi voliti zastopnice v ožročno organizacijo št. IV. JRS. — Seja je velike važnosti za slovensko članico in vsled tega je dolžnost vsake, da se udeleži te seje. — Mary Udovitch, tajnica.

Thomas, W. Va. — Na zadnji letni glavni seji društva "Domovina" št. 29, SNFJ, je bil izvoljen sledeči društveni odbor za leto 1920: Anton Vidmar, Perce W. Kol, box 36, predsednik; Martin Pekol, Thomas, W. Va., box 286, tajnik; John Merhar, Thomas, W. Va., box 42, blaginjak; Josip Zabucki, Thomas, W. Va., box 335, zapisničar; Josip Kodric, predsednik bolniškega odbora; George Milene, Rudolf Mešek in Frank Fortuna, nadzorniki; Frank Erpic, John Akercie, Primo Modie, Frank Knaus, Matija Pichuta, bolniški obklovalci; Josip Maurij, reditelj. — Društvene seje se vršijo vsako drugo nedeljo v mesecu v dvorani "American Eagle" na prvi cesti in se pričnejo vsakokrat točno ob deseti uri dopoldne. — Opozorjam članice tega društva, da se udeležijo polnoštevilo prihodnje redne društvene seje, kar imamo na dnevnem redu več važnih točk za rešiti in splošno glasovanje o združitvi slovenskih podpornih društev in zvez. — Martin Pekol, tajnik.

Wilburton, Okla. — Opozorjam članice društva "Littija" št. 55, SNFJ, da se vršijo od sedaj naprej redne društvene seje vsako drugo nedeljo v mesecu v prostorih brata Frank Skvarša v Adamsonu, Okla. Seje se pričnejo vsakokrat točno ob drugi uri popoldne. Nadalje opozorjam članice, da naj pošiljajo vse stvari, tiskajoče se društva na novega tajnika John Gregorin, box 207, Adamson Okla. — Joe Allich.

Herminie, Pa. — Opozorjam članice društva "Prostostaleci" št. 87, SNFJ, da se udeležijo polnoštevilo prihodnje redne društvene seje, ki se vrši 4. januarja 1920. Na dnevnem redu imamo splošno glasovanje o združitvi slovenskih podpornih društev in zvez. Dolžnost vsakega člana je, da se udeleži te seje. — John Steban, tajnik.

Opomba uredništva. — Ostali deli vašega dopisa nam ni moglo priti do roke, ker je zadržan na splošnem glasovanju in bi krčili pravila, ako bi priložili.

Cleveland, Ohio. — Opozorjam članice društva "Balka" št. 133, SNFJ, da se udeležijo polnoštevilo prihodnje redne društvene seje, ki se vrši 4. januarja 1920. Na dnevnem redu imamo več zelo važnih točk za rešiti in splošno glasovanje o združitvi slovenskih podpornih društev in zvez. Razdelili bomo tudi stenske kolektorje SNFJ za 1. 1920. Vsakdo, kdor želi imeti ta kolektor, naj se udeleži te seje, ker potem jih ne bomo več nosili na sejo, kot sem jih zadnje leto. — H. Stonič, tajnik.

Denver, Colo. — Opozorjam članice društva "Columbian" št. 215, SNFJ, da se udeležijo polnoštevilo prihodnje redne društvene seje, kar imamo na dnevnem redu več zelo važnih točk, katere je treba rešiti. Prihodnje seje naj se udeleži gotovo vsak novovstavljeni uradnik, da bi zaprosila, predane nastopi svoj urad. — Nadalje opozorjam vsa društva, da se naše društvo od sedaj naprej ne bo oziralo na nobene poslane številke, pa bodisi kakoli kaže, in da bo iste enostavno zavrglo. Tako je pojasnilo vsem prizadetim društvom. — John Malovrh, tajnik.

Russeltown, Pa. — Opozorjam članice društva "Planinski Orel" št. 305, S. N. P. J., da se udeležijo polnoštevilo prihodnje redne društvene seje, ki se vrši 11. januarja 1920. Na dnevnem redu imamo splošno glasovanje o združitvi slovenskih podpornih društev in zvez in še več drugih važnih točk. — Opozorjam tudi članice, da je bilo sklenjeno na zadnji redni društveni seji, da plača vsak član prihodnji mesec, t. j. januarja, 25c v društvene blaginje za pokritje društvenih stroškov. — Jakob Tompe, tajnik.

La Salle, Ill. — Opozorjam članice društva "Triglav" št. 2, SNFJ, da se udeležijo polnoštevilo prihodnje redne društvene seje, ki se vrši 4. januarja 1920 v navadnih zbirališčih prostorih. Seja prične ob drugi uri popoldne. Na dnevnem redu imamo poleg splošnega glasovanja o združitvi slovenskih podpornih društev in zvez tudi še več drugih važnih točk, katere je treba rešiti. — John Krmec, tajnik.

Milwaukee, Wis. — Opozorjam članice društva, ki so mi poslale kakšne številke ali listke, da iste niti ne bom sprejel, ne vrnil, ne enostavno zavrgel. Kajti nemuram od nikakoli stisniti, kot sem jih že imel. — Nadalje opozorjam članice društva "Sloga" št. 16, SNFJ, da se udeležijo polnoštevilo prihodnje redne društvene seje, ki se bo vršila 4. januarja 1920 ob 9. uri dopoldne. Na dnevnem redu je splošno glasovanje o združitvi slovenskih podpornih društev in zvez. Te seje naj se udeleži vsaka članica in na glasovanje po svojem prepričanju. — Fr. Perko, tajnik.

Moos Run, Pa. — Opozorjam članice društva "Dobri bratje" št. 88, SNFJ, da se udeležijo polnoštevilo prihodnje redne društvene seje, kar imamo na dnevnem redu splošno glasovanje o združitvi slovenskih podpornih društev in zvez in tudi še več drugih važnih točk, katere je treba rešiti. — Jakob Ambrožič, tajnik.

Butte, Mont. — Na zadnji letni glavni seji društva "Haj za pravico" je bilo sklenjeno, da bo vsak član, ki se ne udeleži vsake tretje redne društvene seje, kaznovan po pravici. Izvesti bodo samo bolniki in oni člani, ki imajo kakšno izredno važno opravilo ali ki delajo. — V prvi društveni odbor so bili izvoljeni sledeči člani: Nick Prus, predsednik; Louis Baltazar, tajnik; Rudolf Kane, blaginjak. Društvene seje se bodo odpravljale v finški delavski dvorani ("Finnish Workers Hall") na 318 Wyoming cesti. — Louis Baltazar, tajnik.

Radley, Kans. — Opozorjam članice društva "Spoznanje" št. 2, da se udeležijo polnoštevilo prihodnje redne društvene seje, kar imamo na dnevnem redu splošno glasovanje o združitvi slovenskih podpornih društev in zvez. Seja se vrši 11. januarja 1920. — Peter Stimac, tajnik.

Edison, Kans. — S tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, znanem in prijateljem, da je umrla moja ljubljena soproga po stridnevalni mučni bolezni zlatenice in prehlajenju. Autotija Konec, rojena Hafner na Guntah pri Krakem. Zapušta soproga in dva nedonarota otroka — hčerka 5 let in sin 4 leta, v starem kraju pa sestro in brata. — Pokojnica je bila članica društva "Karl Marks" št. 225, SNFJ, ki ji je priredili krasen pogreb. Moja najljubša hčerka zahvala vsem rojakom, ki so se udeležili pogreba. Posebna hvala pa družini Dobrotinsk, rojaku Jos. Petiču, rojakinji Jerki Trnki, družini Lekke, rojakinji Maggie Geletic, gosp. Ivane Kovačic in Oblak za krasno podarjeno venec, ki so položili na kratek moje ranjke soprogo. Istotako najlepša hvala društvu "Karl Marks" za darovane venec. — Splah najljubše soproge zahvala vsem rojakom, ki so se udeležili pogreba in mi poslali bridke ope in izgovorila svoje drage soproge. — Mirno spavam, ljubša žena v hladni tuji zemlji. — Zahvali soprogi in otroci. —

Ely, Minn. — Opozorjam članice društva "Prvi majnik" št. 263, SNFJ, da se vršijo redne društvene seje od sedaj naprej vsako prvo nedeljo v mesecu in sicer ob sedmi uri in 15 minut zvečer v prostorih "Jugoslavanskega narodnega doma". Posebno se opozorjam članice tega društva, da se udeležijo polnoštevilo prihodnje redne društvene seje, kar imamo na dnevnem redu splošno glasovanje o združitvi slovenskih podpornih društev in zvez in tudi še več drugih važnih točk, katere je treba rešiti. — Nadalje opozorjam članice, bivajoče izven mesta Ely, da naj pošiljajo vse stvari tiskajoče se društva na novega društvenega tajnika Alojzija Perneka, box 441, Ely, Minn. — Frank Martinjak, tajnik.

Collinswood, O. — Odbor slov. pevkega društva "Sona" za leto 1920: Joe Kauske, 15707 Holmes Ave., predsednik; August Stokel, 706 E. 155 St., podpredsednik; Frank Smrdel, 702 E. 155 St., tajnik; Anton Vidmar, 724 E. 102 St., blaginjak; Anna Saso, Jany Tresek, nadzorniki; Jozipina Saso, knjigovodkinja. — Redne mesečne seje vsako prvo sredo v mesecu. — Tajnik.

Gary, Ind. — Opozorjam članice društva "Nova Slobođa" št. 273, SNFJ, da se udeležijo polnoštevilo prihodnje redne društvene seje, ki se vrši 4. jan. 1920 in prične ob osmi uri zjutraj. Vrši se v "Hrvatskem domu" na 2200 Washington in ne več v starih prostorih na 1956 Washington. Na dnevnem redu imamo več zelo važnih točk za rešiti, splošno glasovanje o združitvi slovenskih podpornih društev in zvez, volitve nadzornikov in bolniškega odbora za 1. 1920, kar nam ni bilo mogoče na zadnji seji radi preslabo udeležbe, kar je zelo žalostno. — Apoliram na članice tega društva, da se gotovo udeležijo te seje in poleg tega naj še vnapoli agitira med svojimi rojaki za društvo, da bomo dosegli sterijo sto, o čemur se je nekele na seji govorilo. Apoliram tudi na starije, ki ste član tega društva, da vpišete tudi vaše otroke v društvo za kar vam bodo vedno hvaležni, ko bodo odrasli. Nadalje opozorjam vse članice tega društva, da novi društveni tajnik ne bo več hodil od hiše do hiše in nabiral mesečni ament, kakor se je to dogajalo doslej. Vsakdo naj se udeleži seje in naj na seji plača svoje mesečne prispevke. Izvesti so samo oni, ki se ne morejo udeležiti, mesečne seje radi kakšne važne ga vzroka, in naj pa plačajo mesečno na domu društvenega tajnika. — John Kastelich, tajnik, 2181 Jefferson ave.

Če kdo ne more udeležiti seje, naj jo plača na domu društvenega tajnika. — John Kastelich, tajnik, 2181 Jefferson ave.

Če kdo ne more udeležiti seje, naj jo plača na domu društvenega tajnika. — John Kastelich, tajnik, 2181 Jefferson ave.

Če kdo ne more udeležiti seje, naj jo plača na domu društvenega tajnika. — John Kastelich, tajnik, 2181 Jefferson ave.

Če kdo ne more udeležiti seje, naj jo plača na domu društvenega tajnika. — John Kastelich, tajnik, 2181 Jefferson ave.

Če kdo ne more udeležiti seje, naj jo plača na domu društvenega tajnika. — John Kastelich, tajnik, 2181 Jefferson ave.

Če kdo ne more udeležiti seje, naj jo plača na domu društvenega tajnika. — John Kastelich, tajnik, 2181 Jefferson ave.

Če kdo ne more udeležiti seje, naj jo plača na domu društvenega tajnika. — John Kastelich, tajnik, 2181 Jefferson ave.

NAZNANILLO IN ZAHVALA.

Tužnim srcem naznanjam vsem sorodnikom, znanem in prijateljem žalostno vest, da je umrla due 17. dec. 1919 v premogetnem polju v South Fork, Pa., No. 5, našega nepozabnega sina

AUGUSTA LANDSMAN

Pokopali smo ga dne 19. decembra popoldne. Tukaj zapušta žalostno starše, tri brate in štiri uetere. Rojen je bil v West Newton, Pa., in sedaj je bil star 20 let in 6 mesecev. Bil je član društva "Zdržitelj" št. 36 v So. Fork, Pa. Moja najlepša zahvala vsem članom omenjenega društva za krasni venec, ki so ga podarili pokojniku v zadnji bratski spomin in ga spremljali v velikem številu na mirovdor. Iskreno se zahvalim vsem, ki so mi kaj pomagali in mi stali ob strani ob času žalosti in nesreče, posebna hvala gosp. John Biber in njegovi soprogi, ki sta se potrudila nam vsemogoče pomagati. Se enkrat najlepša hvala vsem. Tebi pokojni moj dragi sin kličem, spavaj mirno v hladni ameriški zemlji!

Zahvali ostali: Frank in Frances Landsman, oče in mati; Frank, Willie, George, bratje; Fannie, Mary, Amalija, Helen, sestre; Somerset, Pa.

IŠČEM SVOJO SESTRO

Ivana Burger, doma je od Domžal pri Ljubljani. Pred tremi leti sem prejela zadnje pismo od nje iz E. Chicaga, Ind. Pred tem je bila v Chicagu, ker je gotovo poznala več Slovencev, ujudno prosim, da ako kdo kaj ve o nji, naj mi to sporoči. Slišala sem, da je umrla na farmi v bližini Chicaga, gotovega pa ni ne vem, iz starega kraja uprašujejo po nji, njeni otroci in stariji njeni. Pismo naj se naslovi na: Francis Artaoh, 1015 Lenox Ave., North Chicago, Ill.

POTREBUJEMO.

ženske za delo v kuhinji. Dobra hrana. Izvrstno dobro delovno stanje. Oglasite se pri: Chef, Wm. Hotel, Pittsburgh, Pa.

POTREBUJEMO

Dekleta in žene za delo v NASH LAUNDRY. Nobena skrajna se ne zahteva. \$13 do \$16 na teden. Potrebujemo tudi žilve na stroj a paro, delo od kosa ali na dnevno plačo. Mi vas naučimo.

JOHN R. THOMPSON CO., 350 N. Clark St., 6th Floor, CHICAGO, ILL.

NAZNANILLO

da je še čas poslati bakse v stari kraj, kdor stori takoj!

Ladja je preložena za par tednov. Kdor hoče pomagati hitro svojim doma, naj pošlje takoj bakso.

Vsebinsa obleka, obnavalo in jed, ki se ne pokvari. Teža bakso do 1000 funtov, cena 14c od funta, pošljite vse takoj na

STRUKEK & HORAK

European Trading & Export Co., 88 Ninth Ave., Corner 18th St. New York City.

KDOR HOČE, DA SI

ohrani zdravje in dobro voljo naj poskusi naš "Hmelj in Malt". Samo enkrat, pa se boste prepričali, da je doma kuhani najboljši. Jamčimo vasko pošiljate v vse kraje, 10 galon za \$2.25. Tvrdka

FRANK OGLAR,

6401 Superior Ave., Cleveland, Ohio.

Priporočamo naše podružnice, Math Petrovich, Candy store, 15617 Waterloo Rd. Collinswood, Ohio. A Vidrich, 634 Main Street, Johnstown, Pa. in Kristof Grocery, 1700 E. 31st Street Lorain, Ohio.

NAVEDBE.

"Prosveta" piše za blagostanje ljudstva. Ako se strinjate s njimi idejami, podpiraj trgovce, ki oglašajo v Prosveti. — V salo imam vse za vašo potrebo in po smerni cen.

ANTON SOREK,

Cleveland, Pa.

Slovenska narodna Podporna Jednota.

Ustanovljena 9. aprila 1904.

GLAVNI STAN: 2637-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

GLAVNI ODBOR ZA DOBO 1919-1922.

Izvrševalni odbor.

UPRAVNI ODBOR.

PREDSEDNIK: Vincent Colbar, 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. PODPREDSEDNIK: Anton Hrest, Box 140, Connersburg, Pa. TAJNIK: JOHN VERDEBARI, 2708 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. TAJNIK BOLNIŠKEGA ODBORA: Paul Burger, 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. SLAGAJNIK: Anton J. Terbovec, Box 1, Clara, Ill. UPRAVITELJ GLASILA: Filip Golob, 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

POROTNI ODBOR.

JOSE AMBROŽIČ, predsednik, Box 351, Connersburg, Pa. John Underwood, 408 Hay St., Springfield, Ill. Martin Zelenkhar, Box 276, Bertrons, Ohio. Joe Radich, Box 432, Smithton, Pa. Frank Semrah, 6500 Prusor Ave., Cleveland, Ohio.

BOLNIŠKI ODBOR.

OSREDNJE OKROŽJE: Paul Burger, predsednik, 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill. VZHODNO OKROŽJE: Rudolf Plavick, Box 480, Bridgeville, Pa. ANTO RADICH, Box 78, West Haven, Pa. ZAPADNO OKROŽJE: Anton Suler, Box 104, Green, Kans., na jugozahod. Leo Kuber, Box 240, Oshkosh, Minn., na severozahod.

Nadzorni odbor.

Mat Petrovic, predsednik, 18217 Waterloo Rd., Collinswood, Ohio. John Ambrožič, 418 Pierce St., Ely, Minn. Joe Kaler, 1007 E. 74th St., Cleveland, Ohio.

Tiskovni odbor.

Vincent Colbar, John Ambrožič in Mat Petrovic.

IZDUŽITVENI ODBOR.

PREDSEDNIK: Frank Alot, 2134 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. John Tridaj, Box 181, Leavenworth, Pa. John Owen, 248 Englewood, Detroit, Mich. Joe Shuk, 1181 E. 63 St., Cleveland, Ohio. Mary Udovitch, 1806 So. Basile Ave., Chicago, Ill.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6229 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.

ODGOVORNI UREDNIK "PROSVETE": Jole Zverstich.

POZORI! — Vse domane pošiljate in stvari, ki se štije št. izvrševanja odbora in jednote sploh, naj se pošljejo na naslov: John Verbovec, 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse sejeve blažila pošlje naj se pošljejo Paul Burgerju, bolniški blažila odbora v gl. uradu.

Vse prihodnje glade pošiljate v gl. izvrševanje odbora na naj pošljite Mat Petrovicu, predsedniku nadzornega odbora, glade naslov je sponaj.

Vsi prisrki na gl. poroti odbora na naj pošljite na naslov: John Ambrožič, Box 351, Connersburg, Pa.

Vse prihodnje proti vrhovnemu gladi na naj pošljite predsedniku blaginjskega odbora Vincent Colbarju.

Vsi dopisi in drugi spisi, ostanke, listne, narodne in spise vse, kar je v zvezi s gladi, jednote, naj se pošljejo na naslov: "Prosveta", 2637-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

RESNICA je, da mnogi ne vedo, kje bi samogli bli najceneje, najhitreje in najugodnejše potrošili tako glade DENARNIH POSILJATEV, kakor tudi FOTOVANJA v stare domovine, — in

RESNICA je, da vsi vso to dobo pri vsostranskem priznanju in po dvanajset let pošilja našim ljudem denar v stare domovine in ima vedno najnižje cene.

PAZITE NA SEDANJE CENE:

K. 1000.....\$ 11.50 K. 10.000.....\$114.00

K. 25.000.....\$281.50 K. 50.000.....\$560.00

POTNIKOM SE PRESKRBE VSA URADNA DOVOLJENJA ZA POTOVANJE BREZPLAČNO!

VSako po tej tvrdki izvršeno delo JE POPOLNOMA GARANTIRANO!

Za vsa potrebna pojasnila obrnite se na:

EMIL KISS, BANKER,

133 Second Ave., cor. 8th St., New York, N. Y.

SPREJEMA HRANILNE VLOGE IN PLAČA 4% OBRESTI!

VOJNA JE MINILA.

Ali hočete videti, kako so se velika bitke vojevale v Franciji, Rusiji, Italiji, Galiciji, Belgiji, Romuniji, Poljski, Srbiji, na Ogrskem in Turkmene? Ali hočete videti, kako so se s zrakolovi borili v zraku? Ali hočete videti, kako so se s podmorskimi čolni vojevali pod vodo? Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo tudi druga zelo interesantna slik s sterskopom. Obhod okoli sveta. 500 različnih slik in vaš delov sveta stane samo \$7.00. Za popolno zadovoljnost jamčimo. Ne pošljite nam vašega denarja, pošljite samo \$1.00, preostanek pa boste plačili ko vam prišle slike dostavi. Vse to lahko vidite v vaši hiši na jako malo stroške. Mi smo prejeli velike zaloge novih vojnijsk slik s sterskopom. Kadar gledate v te slike skozi sterskop, so vam zdaj, da ste na mestu bojnega meteta, gledajoči s svojimi lastnimi očmi. Sterskop kot ga vidite na spodaj stane samo \$1.00.

Imamo

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnina: Zedinjene države (izven Chicago) in Kanada \$4.00 na leto, \$2.00 za pol leta in \$1.00 za tri mesece; Chicago \$5.50 na leto, \$2.75 za pol leta, \$1.40 za tri mesece, in za inozemstvo \$7.00.

Naslov za vse, kar ima stik s listom:

"PROSVETA"

2657 So. Lawndale Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscription: United States (except Chicago) and Canada \$4 per year; Chicago \$5.50, and foreign countries \$7.00 per year.

Datum v klepanju n. pr. (December 31-19) poleg vsakega imena in naslova pomeni, da vam je s tem dnevom potekla naročnina. Ponovite jo pravočasno, da se vam ne ustavi list.

NEKATERI DELAVSKI VODITELJI SE NE NAUČE NICESAR.

Laurence Todd, časnikarski poročevalec za delavske liste v Washingtonu, D. C., je o konferenci Ameriške delavske federacije poročal:

"Morrison, tajnik (Ameriške delavske federacije), mi je danes povedal, da se je konferenca odločila za definitivno politično akcijo v prihodnjem letu, da so se po soboti vršile še nadaljne konference poleg sej eksekutivnega sveta, ki so odločile glede politične akcije.

"Imenovali bomo odbor, je dejal Morrison, ki bo izvršil aranžma za politični boj po vsej deželi. Kako velik bo odbor, še ni odločeno. Podpirali ne bomo nobene posebne stranke. Bojevali se bomo pri primarnih volitvah. Pomagali bomo svojim prijateljem in porazili naše sovražnike."

Tako je govoril Morrison po vseh bridkih skušnjah, ki jih ima Ameriška delavska federacija s takozvanimi delavskimi prijatelji, ki so se navadno spremenili v delavske sovražnike, ko so imeli mandat v svojem žepu. Kakšne cvetke rodi taka taktika, dokazujejo delavski prijatelji kot državni pravdnik Fickert v San Franciscu, senator Fletcher iz Floride in drugi, ki so bili izvoljeni s pomočjo delavskih glasov.

Morrison in druge starine v Ameriški delavski federaciji imajo res precej dobro mašino za sabo, ki je funkcionalna dozda še vselej dobro na vsaki konvenciji Ameriške delavske federacije. Ali vsaka še tako dobro mašina se včasih potre in prav lahko se dogodi, da se mašina ustavi, čeprav tisti, ki jo gonijo, sodijo, da je dobro namazana.

Med strokovno organizirano delavstvo prodira čimdalje bolj globoko misel, da mora delavstvo biti organizirano tudi politično, če noče, da se bodo zagovorniki privatnih interesov igrali z ljudskimi koristmi in imeli ljudstvo za norca. Ta znamenja delavskega probujenja je opaziti povsod in če jih Morrison in druge starine ne vidijo, se njim lahko dogodi, da ne bodo več izvoljeni v eksekutivno Ameriške delavske federacije, ko bodo najbolj prepričani, da bodo izvoljeni. Že marsikdo se je bridko kesal, ki je bil slep za pojavljajoča znamenja, in vprav to se lahko dogodi Morrisonu in drugim starinam, ako do prihodnje konvencije Ameriške delavske federacije ne odpro svojih oči, da vidijo, in svojih ušes, da slišijo.

Zaveden podjetnik. — Lord Leverhulme je navaden tovarnar, ki izdeluje milo. Povspel se je iz navadnega delavca do tovarnarja in lorda. Izdal je knjigo o šesturnem delavniku in drugih industrijskih vprašanjih, ki dokazuje, da je zaveden podjetnik, veliko bolj nevaren delavstvu kot vsi starinarski podjetniki, ki se z brutalnimi sredstvi bojujejo proti delavskim zahtevam.

V svoji knjigi zagovarja šesturni delavnik, a ne radi tega, ker ljubi delavce, ampak ker je dobičkanosen za podjetnika. On priporoča, da podjetnik uvede v svoji tovarni najmodernejšo stroje in delavci delajo v štirih partijah skozi štiri in dvajset ur. Stroji se po njegovem mnenju tako izrabijo do zadnjega, delavci so spočiti, ker delajo le po šest ur v štiri in dvajsetih urah.

Njegov drugi konjiček, ki ga jaha, je v tem, da delavec postane solastnik podjetja. To načelo zagovarja, ker je prepričan, da solastništvo privede delavca na delo, kot so bili nekdanje galejski sužnji prikovani z verigami k težkemu veslu, katerega se niso oprostili, dokler jih ni smrt rešila veslanja na galeji.

Lord Leverhulme je torej zaveden podjetnik, ki je pripravljen na razne koncesije, ki imajo namen podaljšati življenje privatnemu podjetništvu. Prišel je do spoznanja, čim milejše ravna podjetnik s svojimi delavci, toliko lažje jih izkorišča.

Če se zavedajo. — Volilcem v Minneapolisu je bila predložena koncesija za Twin City Rapid Transit kompanijo na glasovanje, po kateri bi bilo kompaniji dovoljeno povišati voznino, če bi bila sprejeta. Volilci so rekli ne in voznina ne bo povišana.

Napake se množe. — Če zavezniki izjavljajo, da Rusija lahko zadobi mir le z močjo orožja, ali ni to pomnožitev napak, ki so bile storjene v svetovni vojni?

WILSON IN HOUSE NISTA VEČ PRIJATELJA.

Baje sta se sprla zaradi Iroov in Reke.

New York, N. Y. — Neki politični vodja, ki je baje "dobro podučen" in čigar ime je poročevalec zamočlal, je povedal, da sta predsednik Wilson in polkovnik Edward M. House pretrgala prijateljske vezi med sabo. House je bil ves čas Wilsonovega predsedovanja njegov največji prijatelj in ožji svetovalec. Ko je Wilson šel v Pariz na mirovno konferenco, je šel House z njim kot njegov prvi diplomat, ki ga je zastopal v Evropi, ko je Wilson odšel domov. In ravno v Parizu je House storil nekaj, vsled česar ga je Wilson posadil na cesto, če smemo verjeti omenjenemu političarju.

Vzrokov je bilo več, toda glavna vzroka spora sta bila Irska in Reka. House je obljubil voditeljem irskih republikanov, da se bo Wilson potegnil za nje pri Lloydju Georgu in jim zagotovil republiko; dalje je House obljubil Orlandu, da Reke ne dobi nihče drugi kakor Italija. Ko je pa Wilson drugič posetil Pariz in izvedel, kakšne garancije je dal House v njegovi odsotnosti in v njegovem imenu Iroov in Orlandu, je bil zelo jezen in je povedal Italijanom in Iroem, da se naj le obdržijo za vse, kar jim je obljubil House. To je razardilo Houseja, ki je trdil, da je Wilson sprejema, ni svoje stališče. Od tedaj nista več prijatelja.

Dotični političar tudi pravi, da je House dejal pred njim osebno, ko se je vrnil iz Evrope, da ne bo podpiral McAdooja, Palmerja in nobenega drugega demokrata za predsedniškega kandidata, katerega podpira Wilson. Skratka House bo podpiral le tistega demokrata, ki ni naklonjen Wilsonu.

BANDITJE IMAJO KARNEVAL.

Na piko so vseli banke v raznih mestih.

Council Bluffs, Ia. — V Tingleyju, Ia., so vlomile v banko in odnesli \$100,000 v gotovini in vrednostnih papirjih. Vlomile so z acetilenovo žarnico izžgali ključavnico, nakar so v drugih vratih izžgali tako veliko luknjo, da je človek lahko vstopil v varnostno shrambo. O vlomileh nimajo sledi.

Toledo, O. — Sedem banditov je oropalo banko v Ottawu Lakeu. Odnesli so sedem tisoč dolarjev v gotovini in zadolžnicah svobode. Ustrelili so blaginjaka, ker ni takoj dvignil roki kviško na povele.

Banditje so v hitri pregledali dvajset tisoč dolarjev v zadolžnicah.

Perth Amboy, N. Y. — Vlomile so vlomile v kemično tovarno Roessler & Hasslacher Chemical kompanije in odnesli za \$75,000 zlata in platine.

Cleveland, O. — Dva predrzna bandita sta ustavila ala James Hodufa, ki je nesel denar na banko. Pobralla sta mu \$10,000 v gotovini in \$65,000 v čekih.

KOMISIJA ZA IZRAVNAVNO SPORA MED RUDARJI IN PODJETNIKI SE JE SESLA.

Washington, D. C. — Komisija, ki jo je imenoval predsednik, da izravna spor med rudarji in podjetniki, je konfirirala s predsednikovim tajnikom Tumultyjem. Komisija bo izdelala program za delo.

V mestu se nahajajo tudi člani podjetniške eksekutivne in slišijo se glasovi, da mogoče podjetniki odnehajo z opozicijo proti komisiji.

Predsednikova komisija sestoji iz sledečih članov: Henry M. Robinson iz Pasadene, Cal., predsednik; Rembrandt Peale, zastopnik podjetnikov; John P. White, zastopnik rudarjev. Komisija ima pravico, da v šestdesetih dneh izvrši preiskavo in poda svoje poročilo. Sme tudi povišati mezdo nad 14 odstotki.

MEHIŠKE HOMATIJE ZADOBLVAJO NOVO LICE.

El Paso, Tex. — Mehiški banditje, ki se nazivljejo revolucionarje, nameravajo se združiti in proglasiti novo vlado.

Slovenska zemlja.

KAMNIŠKE ALI SAVINJSKE ALPE, NJIH ZGRADBA IN NJIH LICE.

Spisal Ferdinand Seidl.

Nadaljevanje.

TERCIJARNA TVORBA.

Prezanimivo je nahajališče ugodlin talstega morja v dolini Kamniške Bistrice. Oligocenski skladi so ondi razgaljeni kaj lepo skoraj tik pod znamenito prirodnim mostom ex Predoselj. Bistrica si je zarezala tam v gornjetrijadni apnenec 20 in globok in le približno 5 m širok jarek z nevpričnimi stenami in ga še sedaj poglablja dan za dnevom, leto za letom, počasi pa vztrajno. Kajti padajoča, kapljica vrta inčasoma navrti trdi kamen ("kutta eavvat lapkdem..."), tekoča voda pa reže in zarezuje vanj ozko, globoko strugo. Ta jarek zovejo Veliki Predoselj. Stena pa niso ravne, nego razčlenjene so in sicer v soglasju z divjostjo krajske podobe. Šumno vodovje je namreč izglodalo vanje gladke dolbine in še sedaj nadaljuje to delo, ko nebrzdani tok zaganja vodovje z desne obale poševno proti levi ter odtoč zopet proti desni in ga tako vodi v neumorni menjavi po ključkovitem potu. Na vsakem kraju pa, kjer silni potokov stržen naravnost udarja ob skalo in pa neprenehoma, zagloje vanjo voboko dolbino. Med dolbino in dolbino iste strani struge ostane skalnat pomol, podoben kulisi gledališkega odra, in strugo oči. Zatorej je struga izmenoma prečienjena in razčirjena liki črevo. — Na tistem kraju, kjer je grozeči, "rašni" jarek posebno ozek, se je zagzodila velika skala visoko nad bobnečo Bistrico med gorenje robove navpičnih jarkovih sten. Ta skala je dobroznani "prirodni most". Preko njega vodi pot. Na njegovi južni strani je desna obala izglodana v prečeljem polukrogu tako, da je ondi struga kotlinasto razčirjena. Izpehano vodovje se tu razproste zložno kakor nasprotni levi. Mehko mahovje in zalo narezljane praproti ga pokrivajo in se tu bujno razvijajo v vlažnem zraku pod senco temnozelatega smerečja. Vmes brstijo na redko evetlice in z belim, rumenim ter rdečim cvetjem okivljajo somračno kotlinico. Nad navpično nasprotno steno se prostira rahlo vevje deteljolistega nagnaja (Cytisus alpinus) in drugega listnatega grmičja in nad vodovjem se samoljubno zibljejo bagreni cveti alpskega šipka (Rosa alpina) v živem nasprotju z bledeimi stenami, ki dajejo grmu oporo. Ob izhodu iz jezera se struga naglo stenši, ker stoji ondi kamenena (apnikova) kleč, brž potem pa se struga mahoma zniša in sicer za globoko stopnjo. Vodovje mladostno šile Bistrico se zbere na robu jezera v temnem izhodu in pogumno preakoči stopniče s mogočeno bobnenim slapom, se zopet zbere ob vznožju stopniče v globokem tolmu ter razpenjeno odhiti naprej proti jugu po znižani strugi.

Strmeč zatonj potnik svoj pogled v živahno prizorišče in premišlja, s kakimi sredstvi je umetnica priroda ustvarila vso to bogato menjavo.

Umeje se samo po sebi, da so posebnosti v geološki zgradbi kraja prvi pogoj, da se je mogla izobraziti ta mična krajina. Kamenine same nam sporočajo po svojem bistvu in položaju, kako je prihajala poteza za potezo, do česar je bila dovršena vsa sedanja slika. Naznanjajo nam tole vrsto dogodkov. Od mogočnega izvirka pri turistovski hiši nadalje do Predoseljskega slapa teče mlada Bistrica po gornjetrijadnem apniku, ki gradi tu sklep doline in ponosne vrhove, ki ga obkrožujejo. Saj tu smo v osrčju osrednje in glavne skupine Kamniških Alp. Od slapa nízol pa je Bistrica struga dva kilometra na daleč zarezana v mehko opoko, ki jo je tu zapustilo oligocensko morje. Ako je šla Bistrica mogla vrezati v trdi apnenec nad slapom 20 m globok jarek — tem globlje se je v istem času zajedla v mehko opoko. Zatorej je umetno, da je njena struga v opoki dokaj nižja nego v apnenec. Na strani meji med obema kameninama mora torej čvrsti gorski potok drzno preskočiti visočinsko razliko s slapom.

(Nadaljevanje.)

KAVKAZ.

(Konec.)

V kolikor se zamore dognati iz zgodovine, so bili prvi naseljenici Grki in sicer v sedmen stoletju pred Kr. ko so ustanovili naselbino Dioskurijo. Že prej je omenjena ta dežela v grški mitologiji in sicer ko so šli Argonavti iskati zlato runo. Naseljevali so se pričeli tudi Feniciani ki so bili veliki konkurenti starih Grkov. Nadalje se omenja tudi v zgodovini Aleksandra Velikega, ko je peljal svojo armada v Perzijo, Asirijo in dalje v Mezopotanijo. V prvem stoletju pr. Kr. so se polastili južne Kavkazije Armenci, ki so bili gospodarji v deželi od prihoda Rimljanov. L. 34 po Kr. je osvojil Armenijo in Kavkaz rimski cesar Antonij. Od tega časa pa do srednjega stoletja po Kr. je bila pod rimskim gospodarstvom. V zadnji polovici tretjega stoletja so pa podvržli Kazari del Armenije in Kavkaza. Toda njih gospodarstvo je bilo zelo kratko, kajti v srednji Aziji se je pričelo ljudsko preseljevanje in ta dežela je vsled tega veliko trpela. Kajti ljudski toki so se valili skozi južno Rusijo in marsikateri narod je začel v to gorato deželo. Prvi so bili Goti, ki so prodrli v severni del Kavkaza in pregnali Alane in se naselili ob obrežju Črnega morja. Kazari so bili pregnani iz Armenije l. 300 po Kr. L. 513 so prišli Huni in podvržli Armenijo. Rimljani so bili v nekaterih krajih še vedno gospodarji in sicer v južnem delu Kavkaza in v vršile so se vedno bitke med rimskimi legijami in Perzijci, za posest dežele. Toda predno so podvržli Perziji Kavkaz so prišli drugi narodi. L. 558 so se naselili Avari, 525 leta so prišli Arabci, Rusi so prvič prišli v Kavkaz v začetku desetega stoletja in podvržli severni del obrežja ob Kaspiškem morju. Od tega časa dalje je Rusija podvržla vedno več in več dežele. Toda v 13. stoletju so pa Mongoli zopet izgnali Ruse in podvržli kavkasko narode. Ko se je pa Rusija osvobodila izpod mongolskega jarma je zopet pričela z napadi na Kavkaz in Armenijo. Ker so pa takrat divjali razni plemenski boji med kavkaskimi narodi samimi, je marsikateri narod prosil mogočeno Rusijo za pomoč. Na ta način je bilo delo Rusije olajšano. Perzijci so postali ljubosumni na Rusijo in prišlo bi kmalo do bojeve. Ker je pa Rusija imela velike težave na zapadu in ker so postali kavkaski narodi sami nevoljni na Rusijo, je bila primorana odstopiti nekaj zasadenega ozemlja Perziji. Toda nekaj let pozneje je pa ruska armada prekorajila gorovje Kavkaz in zasedla južni del Kavkaza. L. 1774 je Turčija odstopila nekaj ozemlja, katerega je imela zasadenega in v zameno je dobila Turčija nekaj ozemlja v južnozpadni Rusiji. Perzija je vedno poskušala ustaviti prodiranje ruske armade, toda vspeha ni imela nobenega. Ker je bila nevarnost, da bo Rusija podvržla še velik del Perzije, je bila slednja primorana skleniti mir in pogodbo z Rusijo l. 1813. da ne bo več ovirala Rusije v Kavkazu in poleg tega je morala še odstopiti nekaj ozemlja, katero je bilo strateške važnosti za Rusijo. Toda podvrženi kavkaski narodi pa nikakor niso ljubili ruske vlade in Rusija je imela vedno boje do zadnjega časa, l. 1877. Valed slabih potov in nikakih cest je Rusija le z veliko težavo podvržla uporne narode. Pri tem je veliko pomagala Turčija in vsled tega se je Rusija zapletla v vojno z Turčijo, ki se je pa končala s porazom za Turčijo — in je glasom mirovne pogodbe, sklenjene v Berlinu, morala odstopiti pokrajine ob jugozapadnem obrežju Črnega morja. Od tedaj je pa zavladal mir v Kavkaziji in Armeniji, ker je ruska vlada vzdrževala veliko armado v teh krajih.

Po ruski revoluciji so se zopet vzdignili kavkaski narodi in skušali pridobiti samostojno državo. Toda Turki so večkrat vdrli v Armenijo in Kavkazijo in vprizajali prave masakre. Že takoj ob izbruhu zadnje ruske-turške vojne je ta dežela veliko trpela, ker nihče ni štedil z domačini. V zadnjem času pa menda rogovili Denikin.

Bojaki Narodite "Prosveto" za svoje v stari domovini! Za celo leto stane samo 7 dolarjev.

Tukaj je!

Milvaški volileci so vsekakor mnenja, da imajo pravico izvoliti kongresnikom kogar oni hočejo, pa so zopet izvolili Bergerja. Kaj se naj zgodi s takimi svojeglavimi volilci? Predlagam, da se vseh 25,000 nelojalnih volilcev takoj deportira.

Zakaj sovražijo "rdeče".

Bilo je takole: Eden prvih izkoriševalcev delavstva v zgodovini je bil egiptovski Faraon. Bil je velik verižnik in profitar. Vsa bogata zemlja ob Nilu je bila v njegovih pesteh. Svoje sužnje je gonil kot nemo živino, ni jim dal jesti ne počitka; sploh je storil vse, da bi zdrobil prvo delavsko unijo, katero je organiziral Mojzes. Tedaj se je zgodilo, da so sužnji enostavno pometali orodje in odšli iz Egipta. Faraon je šel za njimi z veliko armado in ko jih je dohitel pri — Rdečem morju, se je morje razgrnilo, sužnji so šli po suhem skozi, ko je pa mislil tiran iti za njimi, ga je zalilo Rdeče morje z vso armado vred.

In tako se vsi izkoriševalci še danes z grozo spominjajo Rdečega morja in radi tega sovražijo "rdeče".

"Edinost" in "Ave Marija" sta brata in sestrica. Tako piše Kazimir "dnevnik", ki vsled preslabega škofovega žegna izhaja le enkrat na osem dni. Če je "edinost" lahko moškega spola, zakaj ne bi bila "Aveniska"? Kaj pa če bi bil Kazimir ženskega spola? For land sakes! —

Novoletno voščilo.

Napredno novo leto, če čital boš "Prosveto!"

Veden ti spomin!

1919: Dobro sem igralo!... Komedia v Parizu, da je ni bilo večje, burlesk na Reki, da ga ni bolj smešnega, industrijska konferenca v Washingtonu — prosim, dve — prohibicija v Ameriki, 23 vojn in 999 štrajkov — in krstili so me za leto miru in demokracije! Ha, ha! Velika je bila moja kratka doba. Ljudje na vrhu so onlepeali temeljito in slepi na dnu so spregledali. Zapečatilo sem s Kolčakov, druge provizorične vladarje (Denikin, Emanuel, Aleksander, Morgan itd.) pa prepustim tebi, 1920, da se z njimi igraš... Adijo, pa zdravi ostanite, kar vas je še zdravih!

Nesrečno in neveselo Novo leto vsem profitarjem in iskorističevalcem delavstva!

"Srečno Novo leto!" Srečno — no, da, da — ako si ga ljudje naredo srečnega. Drugače bo še slabše, kot je bilo staro leto.

Kadar Rusija sprejme Berkmana, bi bilo dobro, če nam pošlje v zameno kakega velikega kneza. Te vrste demokrati so rdaj zelo dobrodošli v Ameriki.

Father Flaznik ve, da premogari nimajo zanj denarja in zato jih je kavalnil po čukovsko. Le tako naprej, father!

Enver paša je okupiral neko vas na Kavkazu. Ako je Enver plešast in če ima slagati frize, tedaj bo dober za turškega d'Annunzija.

Oni ogrski Slovenci v Chicagu, ki bi radi reformirali prebanoša Kazimira, se zastojajo mudijsi. Kazimir se ne spremeni. Lahko živi še tisoč let, pa bo po tisoč letih ravno takša čema, kakor je bil pred tisoč leti.

Rudarji bodo najbrž pozabili, kdaj so štrajkali, ako bodo čakali na odstotke, ki jih prinese preiskava.

500 ubitih in 1500 ranjenih v Indiji. — Prokleti Nemci!... (Oprostite, kiti leti smo čitali le o podobnih stoličnih nemških krvolokov in tega smo se tako navadili, da zdaj mislimo, da brez Nemcev sploh ni nobenega stoličina več.)

Kazimirji so podobni noreu, ki je tekel navosmoč po železniškem tiru nasproti drvečemu vlakom in kričal: "Jaz, jaz, jaz ga ustavim, primodnajo, da ga ustavim!" Bog jim odpusti grehe. Kajlebriga.

NEKAJ O SOCIALNEM ZAVAROVANJU.

(Iz urada predsednika SNPJ.)

((Nadaljevanje.))

Argumenti, katerih se poslužujejo nasprotniki socialnega zavarovanja za pobijanje tega gibanja, so precej avili in polni lepo donečih, patrijotičnih frag, tako da površnega opazovalca prav lahko premotijo.

Eden njih važnih in privlačnih argumentov je, ker tedijo, da je Amerika dežela svobode, ki da vsakemu priložilo, da si lahko pomore do premoženja; tako, da mu ni treba se zanašati na državno zavarovanje ter da imamo institucije, kjer se vsak lahko sam zavaruje, kjer in kakor se hoče. In ker je socialno zavarovanje prislilno, pomeni to po njih nazor: kratenje svobode in vpeljavo avtokracije, obenem je pa poniževalno ter nasprotno ameriškim idealom. — V koliko je Amerika še dežela svobode in prilike, o tem naj si naredi vsak sodbo sam. Vsi pa vemo, da imamo dandanes že popolno zakonov in odredb, ki nam veliko bolj kratijo svobodo, kakor nam jo more kratiti socialno zavarovanje. Prilike, da se zavarujemo, kjer se hočemo in kakor se hočemo, pa sploh ni. Zavarovalne družbe in bratske organizacije so sedaj edine, kjer se lahko zavarujemo, in pri teh so nam prilike precej omejene. Zavarujemo se lahko le za gotove potrebe in do gotove starosti. Razen tega mora biti tak prošlee popolnoma zdrav in nepohabljen. Mi imamo pa vsepolno ljudi; ki so kakega zdravlja; imamo jih, ki se več ali manj pohabljeni; potem tudi take, ki so postali prestari za pristop v društvo ali sprejem v zavarovalno družbo. Val so pa delavci in morajo najti človeški družbi sami za svoj vsakdanji kruh in za preživljanje družino. Val so pa tudi tisti, ki so koristni člani družin, ki pa ne morejo delati in so postali invalidi. Vsi ti ljudje ni prilike, da se zavarujejo drugod, če ne pri tistih, ki jim to prepreči. Zavarovalne družbe in bratske organizacije nam dajo priliko se zavarovati za pomirnost, nekateri pa se odločajo in bolnišni postopajo, in to je razen nekaterih izjem vse. S. N. P. J. daje le nam druga podpore in dela v tem zbiru največjo izjemo. Prilike za starostno zavarovanje, brezplačno zdravniško pomoč in brezplačna zdravila zase in za celotno družino so pa redke priklaki in še predrage. Zavarovanja za slučaj brezposelnosti pa še sploh ne poznamo. In če s socialnim zavarovanjem dobimo vse to, če bomo zavarovali vsi delavci, brez razlike na zdravstveno stanje in starost — kar je edino pravično —, in če nosita večidel zavarovalnih stroškov delodajalec in država, tedaj vemo, da nam prinese to tako korist in izboljšanja, da bomo prav radi pogrešali tisti mali kosček svobode, ki nam ga tako zavarovanje odvzame.

Da dokažemo, da nam bo socialno zavarovanje prineslo politično korupcijo, navajajo nasprotniki za vzgled dogodke v Angliji. Tam so imeli za časa, ko se je uvedlo socialno zavarovanje tudi nekaka pomožna društva, katere so prevzeli in pod državno upravo izvrševala dela socialnega zavarovanja. Poprej so bila ta društva svobodna in so si same valila uradnike, potem so pa postali podrejene državi in je ista nastavljal uradništvo. Pri nastavljanju teh je bilo imela glavno besedo politična stranka, ki je potem izrabljala cela društva v svoje politične svrhe. — Za nas je tedaj dokaz, da bo socialno zavarovanje prineslo korupcijo povsod. Za izvedbo socialnega zavarovanja se ni potrebno posluževati kakih korupcijskih družtev. Ni ti ni potrebno, da izvrševalne osebe nastavlja kak političarji. Če se tako zavarovanje razdeli na gotove distrikte, ki imajo svoje odbore in potrebne izvrševalne uradnike, katere voli in po potrebi odstavlja delavstvo samo, potem je kontrola v njih rokah in prizadeti si bodo že znali kako pomagati, če bodo videli, da se ne dela prav ali da se jim godi krivica. Lahko se pa najde še kak

drugi načrt, po katerem se da to še boljše izvesti in se ni treba bati korupcije. Sicer pa bo več politične korupcije, kakor je imamo v tej deželi skoraj nemogoče.

Ker bo potrebno, ko se uvede socialno zavarovanje, da bo država vzdrževala tudi zdravnike, hočejo nasprotniki dokazati, da bodo taki zdravniki izgubili ambicijo, ker se jim ne bo treba brigati za zaslužek in da bo nastala korupcija tudi v zdravništvu, obenem pa bo zaostala zdravniška veda. — Ta argument nas spominja na čase, ko so se pričeli organizirati godei. Takrat so lastniki gledališ in drugi koristolovci kričali, da bodo godei izgubili ambicijo, če se organizirajo in da bo s tem propadla glasbena umetnost. In mi vidimo, da godei zaraditega niso nič slabši in da glasbena umetnost ni izgubila niti zaostala. Ravno nasprotno godei so si s pomočjo organizacije ustvarili boljše razmere in stem pridobili boljše organizacije, ustvarili boljše razmere in s tem pridobili boljše pogoje za glasbeno izobrazbo in spopolnjevanje glasbene umetnosti. In ne motimo se, če mislimo, da bi bilo slično z zdravništvom, če bi jih vzdrževala država. Kajti zdrava pamet nam kaže, da zdravnik, kateremu so zagotovili redni in potrebni dohodki, se veliko lažje posveti globokim študijam in natančnim preiskavanjem, kakor pa on, ki se mora vedno boriti za svoje eksistenco. Država mu pa tudi lažje prekrbi potrebne aparate in sredstva za tako preiskovanje in študije, kakor si jih mora priiskovati sam. Tak zdravnik se lahko izpolni in postane koristnejši človeški družbi, medtem ko marsikateri, ki mu gre huda za obstanek, poskuša marsikaj, s čim onečašča svoje poklice in čisto postane vsedrug prej kot zdravnik. Za ilustracijo vzemimo vojaške zdravnike. Za časa zadnje vojke je bilo poklicanih v armado veliko zdravnikov. Tam so imeli svoje stalne dohodke in imeli priliko delati eksperimente in študije na vladine stroške. In ti zdravniki so odkrili ter se naučili marsikaj, kar jim je prej bilo nepoznano. To pa je v korist človeštvu vobče, ne samo njim.

Argumentov imajo nasprotniki socialnega zavarovanja še mnogo, toda o vseh razpravljati bi bilo odveč. Že iz teh, ki so tukaj navedeni in ki so najnačelnnejši, je razvidno, da so le kopice lepodonečih frag, realne podlage pa nimajo.

Zanimivo je vedeti, da socialnemu zavarovanju najbolj nasprotujejo kapitalisti. Pri tem pa ne smemo pozabiti, da se kapitalisti še nikdar niso ogrevali za zakone ali kako drugo gibanje, ki bi imelo prinesiti koristi delavstvu, pač pa so temu vedno nasprotovali. In že to je nam dokaz, da mora biti socialno zavarovanje za delavstvo le dobra stvar.

Da kapitalisti nasprotujejo takim naredbam kot je socialno zavarovanje, je popolnoma logično. Če bi oni pomagali nositi stroške zavarovanja svojih delavcev, bi to pomenilo zanje manj profita, toliko manj dividend za njih. Profit pa amatirajo oni za sveto, po njih nazorih nedotakljivo stvar. Zato ga branijo tako strastno in z vsemi mogočimi sredstvi in argumenti, katerih pa delavstvo ne sme poslušati, temveč braniti mora svoje interese in se ravnati po pravilu Kar škoduje kapitalizmu, koristi nam.

IZ URADA GLAVNEGA POROTNEGA ODBORA.

V zadevi sobrata Louis Parkelj, člana društva šte. 27, je glavni porotni odbor potrdil sklep prve instance. To je, da se mu izplača zadržana podpora.

Jože Ambrožič,
John Underwood,
Martin Železnikar,
Frank Somrak,
Joa. Radišek.

Zadevo člana Joe Karpelja št. 273 je glavni porotni odbor potrdil sklep prve instance. To je, da se mu izplača zaostala podpora.

Jože Ambrožič,
John Underwood,
Joa. Radišek,
Martin Železnikar,
Frank Somrak.

Vzadevi sobrata Jozip Juršek, člana šte. 90, je glavni porotni odbor zavrnil sklep prve instance.

ce. To je, da ni upravičen do podpore.

Jože Ambrožič,
John Underwood,
Joa. Radišek,
Martin Železnikar,
Frank Somrak.

V zadevi sobrata Joe Filipič, člana društva "Srebrna Gora" št. 299, je glavni porotni odbor na zahtevo seje glavnega izvrševalnega odbora vzel zadevo gori omenjenega brata še enkrat v pretres ter potrdil sklep prve instance. To je, da se mu izplača zadržana podpora.

Jože Ambrožič,
John Underwood,
Joa. Radišek,
Martin Železnikar.

Notranje zadeve organizacije.

Košica, Wisc. V tukajšnji naselbini sta dva bratska društva SNPJ in sicer društvo "Sokol" in društvo "Slovenec". Pri prvem društvu so sami takozvani "naprednjaki" in pri drugem društvu sami "nazadnjaki". Pri društvu, pri katerem so sami "naprednjaki" je nek član izprožil prekoristno idejo, da bi se oha društva združila, da bi se na ta način izognili velikim stroškom, katere ima vsako posamezno društvo. Vsi tedaj tega je bil izvoljen poseben odbor, da deluje pri društvu "Sokol" za združitev. Tudi to društvo se je izreklo za to koristno idejo in izvoljen je bil v to svrhu poseben odbor, ki deluje sporazumno s prvimi odborom in nredi vso stvar.

Odbor je izdelal načrt in se sporazumil, da se da vso stvar na glasovanje pri obeh društvih. Društvo "Sokol" je obdržalo prvi sejo in po odloku združitvenega odbora je šel predlog glede združitve na glasovanje, ki se je vršilo tajno. Rezultat je bil sledeči: 26 glasov za združitve in dva glasova proti združitvi. Torej je velika večina odglasovala za združitve. Prihodnje nedeljo se je vršila seja društva "Slovenec" na kateri se je tudi vršilo tajno glasovanje o združitvi. Rezultat tega glasovanja pri društvu "Slovenec" je bil sledeči: 27 glasov proti, dva za in dva člana sta se vzdržala glasovanja.

Po objavljenem glasovanju so se člani pričeli izpraševati, kajnu so bili tozadevni odbori, če mu toliko dela itd.

Društvo "Slovenec" ("nazadnjaki") je podvzelo akcijo za združitve, toda odglasovalo je pa proti združitvi. Društvo "Sokol", pri katerem so menda sami "naprednjaki" se je pridruživlo ideji za združitve in je tudi odglasovalo za združitve. Torej "naprednjaki" so proti združitvi in "nazadnjaki" za združitve. Kje so torej v resnici "naprednjaki"? Ko se je vršila seja društva "Slovenec" je hotel nek član društva "Sokol" govoriti v prilog združitve in predsednik mu je že dovolil, ko se eden izmed članov oglasi ter predlaga, da se ne dovoli govoriti članu tujega društva. Član društva "Sokol" ki bi rad govoril je še omenil, da člani društva "Slovenec", ako se udeležijo seje njegovega društva, dobiijo vedno dovoljenje, da lahko govorijo, kolikor se jim poljubi, ker jim bodo "nazadnjaki" vedno dovolili.

Taka je situacija v tukajšnji naselbini in ako ni to resnica, sem vedno pripravljen za zagovor. — Eden izmed članov.

DOPISI.

Chicago, Ill. — Gotovo je vsakemu rojaku v Chicago in bližnji okolici že dobro v spominu maskeradna veselica, katero je priredila tukajšnja ženska krajevna organizacija JRZ s sodelovanjem moške krajevne organizacije JRZ. Pretekli predpust, ki je neprisakovan dobro izpadla. Vaakdo, ki se je udeležil te veselice, se je navil dovolj vskorine zabave. Gotovo ni bilo nikomur žal, kdor se je udeležil te veselice. Slišati je bilo, da bi morala ta organizacija prirediti večkrat take prireditve, da bi se navili dobre in primerne zabave.

Da se ustreže želji rojakov, je sklenila ženska krajevna organizacija JRZ prirediti letošnji predpust zopet maskeradno veselico s istim programom, kot pretekli predpust. Marljive članice te organizacije in posebno še veseljeni odbor je že na delu, da izvrši priprave, da se bodo rojaki, od katerih se pričakuje z vso gotovostjo mnogostevilne udeležbe, navili dovolj zabave v vaakem oziru.

Poročeno je že bilo pred dobrim mesecem, da se vrši ta prireditev na pustno soboto, t. j. 14. februarja, v veliki Hoerberjevi dvorani, katere dvorana je dobro znana vsem človeškim rojakom. Kolikor se sliši od strani, je na programu v prvi vrsti ples, in sicer vseh "viš" in mod, potem razdelitev nagrad maskam, katere bodo najbolj ugaiale "strogim sodnikom". Poleg tega bo vaakdo lahko dobil za primerno odškodnino od naših vrlih republikank poljubno množino konfetij, katerega so menda že napravile cele vagone. Za prigrizek so tudi že narobile, upam saj, prave pristne kranjske klobase s kralim zaletem. Za žejna grla bo tudi dobro preskrbljeno. Za plesalce pa bo na razpolago izvrstna godba.

Sploh je cel program izdelan tako, da bo vaakdo zadovoljen in vsled tega najljubšnje vabilim vse rojake v Chicago in bližnji okolici, da se udeležijo te veselice v največjem številu. Pričakujem tudi, da se bodo manke udeležile te zabave v lepem številu ter tekmovala za krasne dobitke. Predpustni čas je sploh čas zabave in rajanja, ker imamo potem 40 dni časa delati pokoro za naše pregrehe. Človek se ne more vedno držati pa daš in delati pokoro, ampak mora se tudi zabavati. Saj delavci imamo tako malo zabave na temu pučkastem svetu, ker se moramo vedno boriti za naš obstanek. Potrebni smo razvedrila in primerne ter dobre zabave, če bolj kot pa oni, katerim je nedelja in praznik vsaki dan in se morajo še izmisljati, kaj bodo drugi dan delali, da bodo prebili dan. Zabava je ravno tako potrebna človeškemu zdravju kot pa kaka zdravila ali pa hrana. In ravno tukaj zelo pogrehamo dobrih zabav, na katerih bi se človek v resnici navil dobre zabave.

Ker so pa prireditve ženske krajevne organizacije JRZ že glasočno znane kot najboljše in so tale dosedaj še vedno dobro obiskane, se isto pričakuje tudi letošnji predpust, da se bodo rojaki odzvali in se udeležili v največjem številu. Vstopnina je zelo majhna in za tistih par centov ne bo nikomur žal, ker se bo zabaval kolikor se bo hotel. Članice ne škodijo že sedaj s časom, ki z delom, da naredijo vse priprave, da bodo zadovoljili rojake, ki se bodo udeležili te prireditve.

Torej rojaki, drugo soboto meseca februarja val s Hoerberjevo dvorano na maskeradno veselico. — *Stjepanček.*

Chicago, Ill. — Opozarjam vse zastopnike in zastopnice okrožne organizacije št. VI. JRZ za Chicago, Ill., da se vrši prihodnja seja te organizacije tretji ponedeljek meseca januarja, t. j. 16. januarja 1920 in ne prvi četrtak, kot navadno in sicer radi praznika Novega leta. Seja se vrši v navadnih prostorih namreč v dvorani SNPJ, 2657 S. Lawndale Ave. in se prične tačno ob osmi uri zvečer.

Obenem opozarjam vsa društva, ki so bila obveščena da naj izvolijo svoje zastopnike za bodočo leto v okrožni organizaciji JRZ za Chicago, Ill., da naj čim prejje naznanijo imena in naslove udeležljivih zastopnikov na tajnika okrožne organizacije.

Za okrožno organizacijo št. VI. za Chicago, Ill.: *Frank Gottlicher* pomožni tajnik.

Glaz, Kans. — V št. 301 "Prosvete" sem opazila dopis iz West Newtona, Pa., v katerem prosi dotični slopnik pojasnila glede položaja premogarjev v državi Kansas, Colorado in Wyoming in koliko je zemice na tem, kar je njim sporočil tamošnji zastopnik.

Meni ni znano, kak je bil položaj v državi Colorado in Wyoming, kar se tiče pa Kansasa pa mislim, da je velj milijonov kot pa v Kansasu, ker bi mi gotovo boljše videli, kol pa dotični zastopnik, ako bi bil kaj zemice.

Remija je, da se razpi delavski nasprotniki govorili vskovrat, se čenče, kaj bi bilo vse dobro, da bi sklenili odpor organiziranih

premogarjev. Bilo je zelo malo naklonjenih delavcev. Kot dokaz temu naj bo to, da so tukajšnji farmarji prepovedali leviti divjačino premogarjem na njih zemljišču. Vsak farmar je vprašal: ali je stavekar in ko mu je prišlo, da je, mu je takoj prepovedal leviti in mu rekel, da naj gre kopati premog. Neke tukajšnje rojakinja je slišala nekega trgovca, ki je rekel, da bi bilo najbolje, da bi zaprli vse trgovine, pa bi se premogarji takoj vrnili na delo. Predsednik neke tukajšnje banke je tudi velik "prijatelj" delavcev. Slišala sem ga sama, ko se je izrazil proti nekemu premogarju, da morajo spraviti v kraj to "svinjo", ker drugače bodo imeli večni "trubel". S tem je najbrže mislil Aleksandra Howata, predsednika tukajšnjega distrikta št. 14. Kakor sem čula, je nek tukajšnji hadumoni rojak šel k dotičnemu bankirju ter ga nagovarjal, da naj se naroči na socialistični list "The Ohio Socialist" ter mu ga tudi pokazal. Ta "prijatelj" delavcev je nekaj časa debelo gledal list in tega rojaka in nato je rekel, da se ne more naročiti na ta list in da bi on še pokazal socialista, ako bi ga dobil v roke. Ta rojak ga je pa vprašal, kaj da bi vendar naredil s socialistom, ako bi ga slučajno dobil v roke. Odgovoril mu je, da bi najprva našel val na njega svojega psa "bulldoga", da bi ga obgrizel in nato bi ga ustrelil.

Take "prijatelji" imamo delavci, kadar vprašamo za boljši kosček kruha. Toda ni tako velikega delavskega nasprotnika, da bi ne vzel denarja od delavca, pa magari če bi ga prinesel, sam bog nas varuj, "boljševik" Trocki ali Lenin ali pa vrag sam.

Z ozirom na zadnjo poravnavo spora med premogarji in lastniki premogovih rovov se tukaj širijo vsakvrstne govorice. V koliko so utemeljene, je sedaj še težko doznati, toda pokazala bo bodočnost. Tukajšnji premogarji so izgubili vsako vero v kakršnekoli objube in niso prav nič zadovoljni.

Upam, da se bodo marsikateremu delavcu odprle oči v sedanjih delavski krizi in da se bo sleherni delavec udeležil prihodnjih volitev in glasoval tako, kot mu vele v njegov poklic, namreč za kandidata delavcke stranke. Upam, da na bo nobenega, ki se bo izgovarjal, ja, kaj naj jaz počnem na volitvah, saj brez mene lahko izvolijo, in mene izak vse skup nič ne briga. Apeliram tudi na vse žene, da se udeležijo prihodnjih volitev in da naj glasujejo za delavcke kandidate. Nikar naj se ne izgovarjajo, kaj mene brigajo volitve, moja služba je v kuhinji. Ravno delavcke žene najbolj občutimo sedanjí nezgodni položaj, v katerem se nahajajo naši možje, ker ne doživajo potrebne plače za njih delo. Ravno me žene najbolj občutimo sedanjí vedno večjo dragotino vseh živaljskih potrebščin in celo za denar ne dobimo vsakega potrebšnega, ker spekulanti s šivilji napravijo umetno pomnikanje živil, da potem lažje navilajo cene.

Konečno želim vsem rojakom čimrom Amerike veselo in srečno novo leto, da bi v novem letu ne dožakali tolike razočaranja, kot smo imeli v starem. *Katy Kranjec.*

Oranopolis, Pa. — Že velikokrat je bilo poročano v raznih časopisih o nesrečah, ki so se pripetile valed neprevidnosti pri narajanju ognja v peč. Pred kratkim je bilo poročano o taki nesreči iz Johnstown, Pa., ko se je smrtonosno opekla neka ženska, ki je podkurila v peč ter zlijala na ogenj petrolej. Ista nesreča se je pripetila tudi v tukajšnji naselbini, ko je hotela napraviti neka Slovačinja večji ogenj v peč s tem, da ga je polila s petrolejem. Pri tem je pa posoda s petrolejem eksplodirala in vsa tekočina se je razlila po njeni obleki ter je bila takoj vas v ognju. Kot goreča baklja je zletela v spalno sobo ter se pričela valjati po postelji. Razumno, da se je tudi posteljno perilo vnelo in pričelo goreti. K sreči je bil doma brat njenež moža, ki je ravno prišel domov s nočne ga dela. Ko je čul krik, je hitro šel v kuhinjo in od tu v spalno sobo ter prišel trati gorečo obleko raz naračene žene in poleg tega tudi pogasil gorečo posteljo perilo ter na ta način preprečil požar. Vso opaceno se prepeljal v bolnišnico, kjer se nahaja v brezopnem stanju.

Priporočam vsem ženskam, ki napravljate ogenj v peč, ne rabite petroleja; vzemite raje papir in suha drva ter podkurite. Brez števila nesreč se je že pripetilo ravno valed petroleja, katerega so ulivale ženske na ogenj. In ako ga že rabite, rabite ga takrat, ko ni nič drugega ognja v peč.

Omenim naj tudi, da v tukajšnji okolici primanjkuje premog, akoravno je v okolici vse polno rovov, ki zijačo proti nebu. Kajti rovi sami nočejo bruhati premoga iz sebe. Iz tega se razvidi, da je delavce najbolj koristen član človeske družbe.

Priporočam vsem rojakom, čitajte dobre slovenske delavške liste, kot je n. pr. "Prosveta" brez katere bi ne smeli biti noben slovenski delavec. Poleg tega je tudi ta list lastnina vseh članov SNPJ in bi moral biti sleherni član te organizacije naročnik na dnevnik in ne samo na tednik, ker na ta način podpirajo svoje lastne podjetje.

V zadnjem času sem opazil v naši naselbini nekeke strankarske prepire in grozi nekeak nespornost med posameznimi rojaki. In čemu? Komu bo koristil največ ta prepir? Nam rojakom gotovo ne. Valed tega priporočam vsem prireditelj rojakom, da naj vso stvar premislijo trezno in previdarno in naj ne bodo tako vročkrvni, da bi se razburili valed vsake malenkosti. Opuštimo vsako predbalvanje, kot n. pr. "Ti si Kranjec", "Ti si Avstrijak", itd. S tem ne bomo nikogar izprehtrili, a tem bodite prepričani, imeli smo še hujše vrste "avstrijante" v tukajšnji naselbini, ki so pa izprehtrili, da so bili na napačni poti in so se nam pridružili. In take se bodo še ostali. Največ se pa opravi s lepo in mirno besedo. Z napadi v časopisih se pa doseže ravno nasprotno, imeli bomo še večji razdor v naselbini kot je sedaj. Poleg tega pa škodimo samo sebi na ugledu in koristimo samo našim nasprotnikom.

Sedaj ko se bliža konec leta sem napravil svoj račun, ki je bil zame jako lahak, kot je za vsakega delavca. Skupna vsota vseh prihrankov znaša pri meni 000.000.000.000. — *Mihael Lenardič.*

Milwaukee, Wis. — V tukajšnji naselbini je umrl rojak Mihael Kramar, podpredsednik društva "Sloga" št. 16 SNPJ. Doma je bil iz vasi Spodnje Podbrzde, pošta Rečica ob Savinji na Spodnjem Stajerskem. Tukaj zapušta soprogo s dvema nedoročasnimi otrokoma in enega brata in sestro.

Družini pokojnika izrekam moje najskrbnejše sožalje.

Pokojni Kramar je bil obče znan član in priljubljen rojak in je bil naprednega mišljenja. Bil je agilen in zvest član dramatičnega kluba in pevskega zbora "Zvon" in ravno tako tudi agilen član društva "Sloga". Za časa njegovega bivanja v Little Falls, N. Y. je ustanovil v tamošnji naselbini društvo "Slovenec" št. 282 SNPJ. Ko se je preselil v tukajšnjo naselbino je marljivo deloval do zadnjega za napredek vseh tukajšnjih društev. Vsi rojaki ga bodo zelo pogrešali, posebno pa pri društvih, pri katerih je bil on član.

K zadnjemu politiku so ga spremlja vsa društva v zastavami, katerih je bil član in mu položila vence na grob. Člani društva "Sloga" in pevski klub so mu zapeli nagrobno.

Lahka naj ti bo zemlja, dragi brat. — *Fr. Ferko, tajnik.*

Virginia, Minn. — Opozarjam članice društva "Smernica" št. 238 SNPJ, da se polnopravno udeležijo prihodnje redne seje, ki se vrši 4. januarja 1920 v navadnem prostoru. Na dnevnem redu imamo glasovanje o združenju slovenskih jedrc in svez. Na prihodnji seji bom tudi razdelila med članice nove slovenske kalendarje za l. 1920. — *Mary Selaj, tajnica.*

East Worcester, W. Y. — Poročal sem že, kako nesreča je zadela družino Goltja, kateremu je postal mrtel hile s vso opravo in poljubnimi pridatki, katere je imel v hili in kleti. Ostal mu je hlev, livnica, — katero smo rešili; mrtva in kokonjak s kokoli. Zavarovano je imel hile za 6000, — hile no opravo za 6000, in poljubne pridatke, katere je imel v hili za 6000. To zavarovanje bo dobil v par tednih. — *Edmund.*

JOHN ZULICH,
1376 Marquette Rd. Cleveland, O
Telefon Rosedale 3622.

